

Валдемар Бонзелс

Приключенията на
пчеличката Мая

БЯГСТВОТО НА МАЯ ОТ РОДНИЯ ГРАД

Старата почтена пчела, която помогна на Мая, когато тя се пробуди за живота и се измъкна от своята личинка, се наричаше Касандра. Тя се ползуваше с голяма почит в кошера. По онова време сред пчелния народ бе избухнало въстание, което царицата не можеше да потуши.

Докато опитната Касандра избърсваше големите светли очи на малката Мая, чиято история ще разкажа тук, и докато се мъчеше да оправи нежните си крилца кошерът гъмжеше застрашително. Мая почувствува, че е задушно, и каза това на своята възпитателка.

Касандра загрижено се огледа, но не отговори на малката веднага. Тя се чудеше, че детето намира в какво да се оплаче, ала всъщност тъй си бе то – горещината и блъсканицата почти се не понасяха. Пчели бягаха, тласкаха се, бързаха, скачаха една през друга, или се събираха и се търкаляха на топка.

Веднъж царицата прелетя съвсем наблизко. Касандра и Мая бяха изблъскани настрани, ала им помогна търтей – грижливо възпитан и добре охранен младеж. Той се поклони на Мая и поглади блестящите косми своята гръд с предното си краче, което у пчелите служи за ръка.

– Лошо! – рече той на Касандра. – Бунтовниците ще напуснат града. Те си избрали нова царица.

Касандра не го слушаше. Тя дори не му благодари за помощта и Мая почувства, че старата пчела беше много неучтива към младежа. Тя не смееше да попита, защото впечатленията много бързо се трупаха и заплашваха да я погълнат. Неспokoйствието зарази и нея. Тя почна тихо и ясно да бръмчи.

– Какво ти скимна, – рече Касандра – и без това е толкова шумно.

Мая млъкна и погледна въпросително старата си приятелка.

– Ела, – рече тя на Мая, – нека се опитаме да се сгушим тук!

Тя докосна Мая по красивото лъскаво крило, още меко, съвсем ново и прозрачно, и я бутна в едно затънтено ъгълче, пред няколко долапчета с медени пити.

Мая се улови здраво за едно от долапчетата.

– Тука мирише чудесно, – рече тя на Касандра. Старата отново се ядоса.

– Трябва да се научиш да чакаш, – рече тя. – Това лято, дете мое, аз отгледах стотици малки пчели и ги подготвих за първото им летене, ала

никая от тях не е била своеволна. Ти изглежда да си изключителна натура.

Мая се зачерви и сложи двете си нежни пръстчета в устата:

– Какво е то изключителна натура? – запита тя страхливо.

– О, това е съвсем неприлично, – извика Касандра, като мислеше за движението на ръката, без да обърне внимание на въпроса.

– Сега внимавай какво ще ти кажа, защото нямам много време за тебе – излюпиха се нови младоци, а единствената ми помощница, Турка, е много уморена и се оплаква напоследък, че ѝ шумели ушите. Седни тука!

Мая се покори и погледна учителката си със своите големи кафяви очи.

– Първите правила, които една млада пчела трябва да запомни – рече Касандра и въздъхна, – са: всяка пчела трябва да прилича на другите във всичко, което мисли и върши, и да се грижи за общото добро. При нашия държавен строй, признат и изпитан от незапомнени времена за най-добър, това е единствената основа за благоденствието на страната. Утре ще хвъркнеш. Една по-стара пчела ще те придружи. Отначало трябва да прехвъркваш малки разстояния и добре да запомниш предметите, край които минаваш, та по тях да намираш пътя си на връщане. Твоята спътница ще те научи да разпознаваш хилядите цветя и цъфналите дървета, които имат най-хубав мед. Ти трябва да ги запомниш добре. Най-първо трябва да се научиш да различаваш липовия цвят. Повтори сега!

– Не мога, – рече малката Мая, – ужасно мъчно е, пък и без туй ще науча всичко по-късно.

Старата Касандра опули очи и поклати глава.

– С тебе не ще се излезе наглава – въздъхна тя. – Отсега го виждам.

– Цял ден ли ще трябва да събирам мед? – попита Мая.

Касандра погледна за миг малката пчелица със сериозен и тъжен вид. Сякаш си спомни своя собствен живот, който отначало до край бе пълен с мъка и труд. После погледна с любов Мая и рече с променен глас:

– Мая, малка Мая, ще видиш слънчевата светлина, високите зелени дървета, разцъфналите долини, пълни с цветя, сребърните езера, бързите разискрени потоци, светлото синьо небе, а може би и човека, който е най-висшето и най-съвършено творение на природата. И всичките тия красоти ще превърнат труда ти в радост. Виж, мое сърчице, всичко това е пред тебе! Има защо да си щастлива!

– Добре, – каза пчелицата Мая, – аз искам да съм щастлива.

Касандра се усмихна добродушно. Без да знае защо, изведнъж усети към малката Мая особена любов, каквато не бе изпитвала към никоя пчела. И затова, може би, тя разправи на малката Мая повече, отколкото обикновено пчелата трябва да узнае в първия ден на живота си. Тя ѝ даде ценни съвети, как да се предпази от опасностите на лошия външен свят и ѝ назова най-страшните врагове на пчелния народ. Говори ѝ дълго за хората и пося в сърцето ѝ първата любов към тях, събуди в нея и голям копнеж да ги познае.

– Бъди любезна и услужлива към всички насекоми, които срещаш – рече тя накрая. – По тоя начин ще научиш от тях повече, отколкото мога да ти кажа днес. Ала пази се от стършелите и осите. Стършелите са нашите най-лоши и най-могъщи врагове, а осите са безполезен разбойнически род, без отечество и без вяра. Ние сме по-силни и по-могъщи от тях, ала те крадат и убиват. Ти можеш да си служиш с жилото срещу всички насекоми, за да си спечелиш уважението им и за да се защитиш. Но ако ужилиш топлокръвно животно или човек, ще умреш, защото жилото ти остава в тяхната кожа и се пречупва. Употреби жилото си само в крайна нужда, но извърши го храбро и не се бой от смъртта! Ние, пчелите, дължим високата почит и уважение, с които се ползуваме навред, на нашата храброст и нашия ум. А сега, сбогом, мъничка Мая! Бъди щастлива в живота и вярна на народа си и на своята царица!

Малката пчелица се поклони, а после прегърна и целуна старата си учителка. Тя си легна, но едва можа да заспи от радост и вълнение, че на другия ден ще види големия безкраен свят, слънцето, небето и цветята.

* * *

В града на пчелите беше тихо. Голяма част от по-младите пчели напусна държавата, за да образува нова. Дълго бръмча големият рояк на слънце. Това не бе проява на високомерие или бунт против царицата. Народът се беше размножил много, та нямаше в страната място за всички, и защото не беше възможно да се събере толкова мед, че да стигне през зимата за всички. Голяма част от меда, събиран през лятото, те отстъпваха на хората по силата на стари държавни договора, срещу които те осигуряваха благоденствието на тяхното царство, грижеха се за спокойствието им, а зиме ги запазваха от студ.

На другия ден Мая още в леглото си чу радостен вик:

– Слънцето изгря!

Тя веднага скочи и тръгна с една работничка.

– Добре! – каза работничката. – Можеш да хвърчиш с мен.

Пред портите на града те бяха спрени от стражата. Навалицата беше голяма. Един от пазачите съобщи на малката Мая тайния пропуск, който всички пчели от кошера трябваше да знаят и без който никоя пчела не се допуска да влезе в града.

– Запомни го добре – каза той – и приеми моите благопожелания за твоя пръв полет!

Когато малката пчела излезе пред портите на града, затвори очи пред блясъка на светлината, която я целуна. Това бе сияние от злато и зеленина, тъй богато, горещо и бляскаво, че от щастие не знаеше какво да каже, ни какво да стори.

– Това е великолепно, – рече тя на спътницата си. – Може ли да хвъркнем натам?

– Карай! – рече другата.

Малката Мая изправи главичката си и раздвижи хубавите си нови крилца. Внезапно ѝ се стори, че площадката, на която стоеше, потъва, земята се изплъзна изпод нея и сякаш големите зелени дървета се втурнаха върху ѝ.

Нейните очи светеха, сърцето ѝ ликуваше.

– Аз хвърча! – извика тя – Това, което правя, бездруго е хвърчене. О, колко е чудесно!

– Да, ти хвърчиш, – рече работничката, която едва я настигаше. – Ние летим сега право към липите, към нашите дворцови липи; по тях ще познаеш, къде е градът. Но ти хвърчиш много бързо, Мая!

– Искам още по-бързо! – рече Мая. – О, как хубаво ухае светлината!

– Не, – каза работничката запъхтяно, – дърветата миришат. Не хвърчи по-наляво, инак ще остана назад, а ти не ще можеш да запомниш местността, за да се върнеш обратно.

Но малката Мая не слушаше. Тя беше опиянена от радост, слънце и щастие, че живее. Струваше ѝ се, че е стрела, която лети през светнало зелено море от лъчи, от хубаво към по-хубаво.

Пъстрите цветя я зовяха. Тихите осветени далечини я мамеха и сиъното небе благославяше нейния възторжен полет.

– Никога не ще бъде тъй хубаво като днес! Не мога да се върна! Не мога да мисля за нищо друго, освен за слънцето.

Цветните картини под нея се сменяваха.

– Слънцето е сигурно цяло от злато, – си мислеше малката пчела.

Когато стигна една голяма градина, потънала в цъфнали облаци от

черешов цвят, глогини и люляк, тя се спусна надолу, капнала от умора. Тя падна в легло от червени лалета, улови се за един от най-големите цветове, притисна се до стената на чашката, въздъхна дълбоко и блажено, и видя през замрежените процепки на цветето сияещото синьо небе.

– О, в широкия свят е хиляди пъти по-хубаво, отколкото в тъмния град на пчелите! Никога няма да се върна там, да нося мед и правя восък! О, не, никога няма да сторя това! Аз искам да обходя и позная цъфтящия свят! Аз не съм като другите пчели, сърцето ми е създадено за радости и изненади. Аз търся приключения. Не ме е страх от опасности! Нямам ли и сила, и смелост, и жило?

От изблик на гордост и радост тя се усмихна и глътна меден сок от чашката на едно лале.

– Чудесно, – мислеше си тя – как е хубаво да се живее!

Ах, ако малката Мая знаеше, колко грижи и опасности я очакват, сигурно щеше да си поразмисли. Но тя не подозираше нищо и остана на решението си. Умората я скоро надви и тя заспа. Когато се събуди, слънцето беше изчезнало и страната – потънала в мрак. Сърцето ѝ леко тупкаше. Тя излезе полека от цветето, което тъкмо беше започнало да се затваря за нощта.

Мая се скри под един голям лист, високо, на върха на старо дърво и, докато заспиваше, мислеше с дълбока вяра:

– Не искам още отначало да губя смелост! Слънцето пак ще се върне. Това си е така. Касандра го каза. Само трябва да спя дълбоко и спокойно.

РОЗОВАТА КЪЩИЧКА НА ПЕПИ

Когато малката Мая се пробуди, беше вече светло. Тя леко потрепера под своя голям, зелен лист. Първите ѝ движения бяха несръчни и бавни. Мая се задържа здраво за една жилчица от листа, а с крилете си затрепка и затрепера, така ги направи по-гъвкави и ги отърси от праха. После заглади русите си коси и разтърка големите си лъскави очи. Предпазливо попълзя по-нататък, чак до ръба на листа и се огледа наоколо. Тя беше ослепена от великолепието и блясъка на утринното слънце. Високо над нея листата светеха като зелено злато, но там, дето тя седеше на сянка, беше още хладно.

– О, ти, прекрасен свят! – мислеше пчелицата.

Едно след друго тя си спомни всички събития от вчерашния ден, всички опасности и хубости, които беше срещнала. Но остана вярна на решението да не се връща в кошера. Наистина, като си спомваше за Касандра, сърцето ѝ почваше да бие по-силно. Ала можеше ли Касандра да я намери? Не беше работа за Мая да влиза и да излиза в кошера, да носи мед и да прави восък. Искаше да бъде щастлива, свободна, и да се радва на живота, както тя си разбира. Нека става каквото ще, ще понесе всичко! Тъй лекомислено разсъждаваше Мая, защото не знаеше, какво я очаква.

Някъде в далечината, в слънчевия блясък, се червенееше нещо. Мая го видя как лъщи и грее и я обхвана скрито нетърпение. Тя усети, че е гладна. Тогава бодро, с весело и ясно бръмчение, изскочи от скривалището си и полетя в светлия трептящ простор, към слънчевия блясък. Тя се понесе към червената светлина на цветето, което сякаш я зовеше. Като се приближи, усети толкова сладък мирис, че почти ѝ се зави свят, и, замаяна, достигна големия червен цвят. Полетя върху най-горния му изгърбен лист и се улови здраво за него. Изведнъж, от лекото движение на листа, се търгулна лъскава сребърна топка, голяма, почти колкото нея. Топката беше прозрачна и светеше с всичките багри на дъгата. Мая се уплаши, макар и да се възхищаваше от красотата на тая сребърна топка. Тя се търгулна край нея, наведе се над ръба на листа, скочи в слънчевия блясък и падна в тревата.

Мая трепна като видя как хубавата топка се разпадна на множество ситни бисерчета. Те живо и свежо трепкаха в тревата, точеха се в блестящи капчици по сламките надолу и се разискряха като диаманти на

светлина. Мая позна, че то беше голяма водна топка, която се набрала в чашката на цветето, през влажната нощ.

Тя погледна в чашката и видя един бръмбар с кафяви покривки върху крилето и чер щит на гърдите. Той стоеше при входа на цветната чашка. Беше по-малък от нея, седеше спокойно на мястото си и я гледаше сериозно, но не враждебно.

Мая учтиво го поздрави.

– Ваша ли беше топката? – попита тя. Бръмбарът не отговори, но тя продължи:

– Много ми е жално, че я свалих.

– За росната капка ли говорите? – попита бръмбарът и се усмихна снизходително. – Не се безпокойте? Аз вече пих, а жена ми никога не пие вода, защото страда от бъбреци. Какво търсите тук?

– Колко чудесно е това цвете! – рече Мая, без да отговори на въпроса. – Бъдете тъй добри, кажете ми, как се нарича то?

Тя си спомни съветите на Касандра и се стараше да бъде колкото се може по-учтива. Бръмбарът раздвижи в твърдия щит на гърба си своята лъскава глава. Това стана леко и приятно, защото главата му прилягаше много добре и безшумно се движеше в различни посоки.

– Трябва да сте вчерашна, – каза той не много учтиво и се засмя на нейното невежество. Изобщо, у него имаше нещо, което на Мая се стори грубо. Пчелите бяха по-възпитани и умееха да се държат по-добре. Но все пак бръмбарът изглеждаше добродушен, защото, като видя как страните на Мая се зачервиха от смущение, стана по-благоклонен към нейното незнание.

– Това е роза, – рече той, – разберете го добре! Ние от четири дни се настанихме в нея и под нашите грижи тя се разви чудесно. Мога ли да ви помоля да се приближите?

Мая се поколеба, но надви смущението си и направи няколко крачки. Бръмбарът бутна едно листче и те влязоха в тесните стаи със светлорозови ароматни стени и угаснала светлина.

– Чудесно е у Вас! – рече Мая. Тя беше цяла във възторг. – Това ухане ми замайва главата.

Бръмбарът се радваше, че Мая харесва неговото жилище.

– Трябва да умееш да се настаниш, – рече той и се усмихна самодоволно. – „Каж ми къде и с кого живееш, за да ти кажа какъв си“, казва старата пословица. Ще обичате ли малко мед?

– Ах, – извика Мая, – ужасно ми се ще!

Бръмбарът кимна и изчезна зад една стена. Мая се огледа щастлива.

Тя погали страните и ръчичките си о нежните огненочервени завеси, вдъхна дълбоко скъпия аромат, упоена от радостта, че се намира в такава красива къща.

– Какво щастие е да живееш! – мислеше си тя. – Тая къща не може да се сравни със задушните претъпкани стаи, в които се свиваме и работим ние. Дори тишината тук колко е чудесна!

Тя чу изведнъж как зад стената бръмбарът силно се кара. Той беше възбуден и сърдит. На Мая се стори, че той е хванал някого и грубо го изтласка. В същото време чу тънък гласец, боязлив и недоволен.

Мая долови думите:

– Вие се осмелявате да ме оскърбите, защото съм сама, но аз ще повикам моите другари! Вие сте грубиян. Добре, отивам си, но Вие никога няма да забравите прякора, който Ви дадох.

Мая много се изплаши от внушителния остър и сърдит глас на чужденеца. После чу стъпки. Някой бързо се отдалечаваше.

Бръмбарът се върна и, като мърмореше сърдито, подхвърли й малко мед.

– Това е нетърпимо, – рече той, – никъде не може да си намериш мира от тая сган!

Мая беше тъй гладна, че забрави да благодари. Тя бързо си натъпка устата и замляска.

Бръмбарът изтри потта от челото си и разслаби горното пръстенче на врата си, за да диша по-леко.

– Кой беше? – попита Мая с пълна уста.

– Глътнете първо и не говорете с пълна уста, – рече бръмбарът – нищо не Ви се разбира.

Мая го послуша, но сърдитият домакин не я остави пак да пита. Той сам продължи сърдито:

– Мравка беше. Тия приятели си въобразяват, че трябва да се грижим само за тях. Промъкнала се, без да поздрави и без да се обади, в килера! Възмутително! Ако не знаех, че тия гадинки и без това нищо не разбират от приличие, не бих се поколебал да ги нарека крадци.

Внезапно той си припомни нещо и се извърна към Мая:

– Извинете, забравих да Ви се представя. Наричам се Пепи, от рода на трендафиловите бръмбари.

– Аз се казвам Мая, – рече малката пчела плахо, – много се радвам, че се запознах с Вас.

Тя внимателно разглеждаше бръмбара Пепи. Той се поклони отново и разпери пипалцата си, приличащи на две малки кафяви ветрила.

Това страшно се хареса на Мая.

– Вие имате чудесни пипала, – рече тя, – просто – сладки!

– Е, да, – каза Пепи поласкан, – ние държим на това! Искате ли да ги видите от другата страна?

– Ако смея да Ви помоля, – каза Мая.

Бръмбарът извърна ветрилните пипала от другата страна, право срещу слънцето.

– Чудесно, нали? – рече той.

– Не бих повярвала, че може да има такова красиво нещо, – отвърна Мая. – Моите пипала съвсем не се виждат!

– Е, да, – каза Пепи, – всеки със своето. Затова пък имате хубави очи и златото на Вашата главичка Ви придава особена прелест!

Мая сияеше от щастие. Никой досега не беше ѝ казал, че у нея има нещо хубаво. Тя се замая от радост и бързо грабна капка мед.

– Чудесно качество! – рече тя.

– Мая, вземете си още! – подкани я Пепи, малко зачуден от охотата на своята гостенка. – Това е мед от рози – от първия сбор. Трябва да внимавате да не си развалите стомахчето. Тука има и река, ако Ви е жадно.

– Много Ви благодаря, – каза Мая, – бих искала да хвъркна вече, ако ми позволите.

Бръмбарът се засмя.

– Да хвърчите и все да хвърчите – това Ви е в кръвта, – рече той. – Аз не мога да разбера този неспокоен живот. Има особена приятност и в това да си седиш на едно място – нали?

– Ах, аз с такова удоволствие хвърча! – каза малката Мая.

Бръмбарът вежливо разтвори червената завеса.

– Искам да Ви придружа. Ще Ви заведа до един лист, откъдето се вижда всичко. Оттам ще може лесно да хвъркнете.

– О, благодаря, – рече Мая, аз мога отвсякъде да излети.

– Добре сте Вие, – каза Пепи, – аз пък едва разгръщам долните си крила.

Той ѝ стисна ръката и разтвори последната завеса.

– О, Господи, синьото небе! – извика с възторг Мая. – Сбогом!

– Довиждане! – каза Пепи.

Той постоя малко върху най-високия лист на розата, да гледа малката Мая. Тя беше се понесла право към небето, към златния слънчев блясък и чистия утринен въздух.

След това Пепи тихо въздъхна и се отдръпна замислен в хладната

розова чашка. Стана му горещо, при все че беше още рано. Той затананика утринната си песен, която звънна в алената светлина на розовите листа и в топлия слънчев блясък:

Зелен и златен е светът,
и топъл – летний ден.
Додего розите цъфтят,
светът е жив за мен.

Аз нямам нийде роден край
и все пак съм честит,
че в розовия ален цвят
сам си живея скрит.

Тъй малко знам за Божий свят
и тъй ми е добре!
Щом розите повехнат,
с тях и моят ден ще спре.

А вън, над цъфналата земя, бавно се носеше и сияеше пролетният ден.

ГОРСКОТО ЕЗЕРО И НЕГОВИТЕ ОБИТАТЕЛИ

– Ах, – помисли си малката Мая, като хвърчеше, – забравих да питам Пепи за хората. Какъвто е опитен, той лесно можеше да ми даде най-добри сведения. Но възможно е днес и сама да срещна човек.

Пълна с доверие и бодрост, тя огледа със своите лъскави очи широкия простор, който се беше разлегнал долу под нея в цялото си лятно великолепиe.

Мая мина край една градина, дето играеха хиляди багри. Срещна много насекоми, които я поздравиха и ѝ пожелаха добър път и успех. Колкото пъти виждаше пчела, сърцето ѝ трепваше неспокойно, защото се чувстваше малко виновна за безделието си и гледаше да не среща познати. Но скоро разбра, че пчелите не ѝ обръщат внимание. Изведнъж видя под себе си да блести синьото небе в бездънна вода. Отначало се изплаши и помисли, че е литнала нависоко, оттатък небето, но веднага забеляза, че по бреговете растат дървета и позна с възторг, че небето се оглежда в голямо спокойно езеро, което се синее тихо и ясно в ранното утро. Тя литна радостно над повърхността му и видя отразен образа си, как хвърчи, видя светлите си крила да лъщят като чисти трептящи стъкла, как краченцата ѝ правилно са порасли до тялото, и видя във водата да блести златото на нейното хубаво тяло.

– Каква радост да хвърчиш над водната повърхност! – ликуваше тя.

В прозрачната вода зърна големи и малки риби, които плуваха, а други сякаш спокойно се люлееха. Мая се боеше да се приближи до тях, защото знаеше, че рибите са опасни.

Когато стигна другия бряг на езерото, привлече я топлата тръстика и огромните листа на водната лилия, които лежаха върху водата като зелени блюда. Тя избра най-скрития лист, над който се люлееха на слънце широките листа на тръстиката и който беше почти в сянка. Само няколко кръгли слънчеви петна лежаха над него, като жълтици.

– Чудесно, – рече малката пчелица – просто чудесно!

Тя реши да се поизмие и се приведе в ред. Хвана си главата с две ръце, изопна я, сякаш искаше да я откъсне. Ала се пазеше да не дръпне много силно – искаше само да я очисти от праха. После почна да трие крилцата със задните си крака, тъй че те се смъкнаха ниско, станаха отново лъскави и прилепнаха както по рано.

Изведнъж пред нея се показва син бръмбар, кацна на същия лист и я

изгледа смаяно.

– Как така лежите на моя лист? – запита той. Мая се изплаши.

– Не мога ли да си почина малко? – рече тя.

Мая си спомни за Касандра, която ѝ каза, че пчелният род е почитан между всички насекоми. Сега искаше да опита дали ще сполучи да накара да я уважават. Но сърцето ѝ все още тупкаше, защото беше отговорила много високо и рязко.

Бръмбарът наистина се стресна, като видя, че Мая няма намерение да се отмести. С недоволно бръмчене той се прехвърли върху тръстикото стъбло, което се надвесваше над листа и рече много по-учтиво, като се люлееше в слънчевата светлина:

– Вие би трябвало да работите, както подобава на пчела, ала щом имате нужда от спокойствие... добре, аз ще почакам тук.

– Тук има много листа, – рече Мая.

– Всичко е заето, – рече той. – Днес за днес е щастлив само оня, който може да има парче земя. Ако моят предшественик не беше хванат от жабата, и досега не бих имал истински подслон. Да нощуваш ту тук, ту там, съвсем не е приятно. Не всички имат такава уредена държава както вас. Впрочем, моето име е Ханс Христов. Позволете да Ви се представя!

Мая мълчеше и мислеше с ужас, колко е страшно да попаднеш в лапите на жабата.

– Има ли много жаби в това езеро? – попита тя бръмбара и седна точно сред листа, за да не я видят от водата.

Бръмбарът се засмя.

– Не си правете излишен труд! – каза той насмешливо. – Жабата може да Ви види отдолу, когато слънцето грее, защото листът е прозрачен. Тя много добре вижда, че седите върху моя лист.

Като помисли, че под нейния лист седи някоя голяма жаба и гледа с изблещени жадни очи, Мая искаше бързо да хвъркне, но в тая минута се случи нещо ужасно, за което съвсем не беше подготвена. Отначало, при първото замайване, тя не разбра какво става. Чу само ясно остро бръмчене под себе си, което напомняше шума на вятъра по сухи листа; после чу проточено подсвирване, ясен, гневен сигнал за лов и някаква нежна прозрачна сянка прехвъркна над нейния лист. Тогава, с примряло сърце, тя разбра, че едно голямо водно конче беше нападнало бедния Ханс Христов и го дърпаше със своите остри като ножове пипала. Бръмбарът крещеше отчаяно.

Мая видя как двамата се люлеят над нея. Видя и отражението им

във водата. Письците на Ханс Христов късаха сърцето ѝ. Без да разсъждава, тя извика:

– Веднага пуснете бръмбара! Който и да сте Вие, нямате право да се месите така дръзко в живота на другите!

Водното конче отдръпна пипалата си от бръмбара, но здраво го хвана с ръце и извърна главата си към Мая. Тя се изплаши от големите сериозни очи на водното конче и от страшното му хоботче, но блясъкът на крилето и тялото му я възхищаваха. То грееше като вода, стъкло и скъпоценни камъни. Само ужасната големина на водното конче я плашеше. Сега тя не можеше да разбере откъде бе намерила толкова смелост отначало – и се разтрепера. Но водното конче любезно я попита:

– Детенце, какво ти стана?

– Пуснете го! – извика Мая и в очите ѝ блеснаха сълзи. – Той се казва Ханс Христов.

Водното конче се усмихна.

– Но защо, миличка? – запита то с любопитство. Мая промърмори безпомощно:

– Но той е толкова мил и спретнат господин. Доколкото зная, не ви е сторил никакво зло.

Водното конче погледна замислено Ханс Христов.

– Да, – той е мило момче, – отговори то нежно и му загриза главата.

Мая загуби ум – толкова я ужаси тая случка. Дълго време тя не можа нищичко да продума, слушаше с ужас пръщенето и хрупането, което разрушаваше тялото на стоманеносиния Ханс.

– Не се превземай! – рече водното конче с пълна уста, като дъвчеше. – Твоята чувствителност никак не ми прави впечатление. Нима ти постъпваш по-добре? Още си много млада, та не знаеш какво става в собствената ти къща. Когато през пролетта избиват търтеите в кошера, никой не се възмущава.

Мая запита:

– Свършихте ли?

Тя не можеше да се реши да погледне нагоре.

– Още един крак ми остава, – отвърна водното конче.

– Глътнете го, моля, тогава ще Ви отговоря! – извика Мая. Тя знаеше много добре, защо избиват търтеите в кошера и се ядосваше на глупостта на водното конче. – Но да не смеете да се приближите до мене, защото без колебание ще Ви ужиля?

Малката Мая беше много ядосана. За пръв път тя заплашваше със своето жило и за пръв път се радваше на своето оръжие.

Водното конче я погледна сърдито. То беше привършило обеда си и седеше малко прегърбено. То гледаше Мая застрашително и приличаше на грабливо животно, готово да се хвърли върху жертвата си. Ала малката пчела не се плашеше. Тя не можеше да разбере, откъде ѝ дойде тая храброст, та не чувстваше вече страх. Тя избръмча високо и ясно, както беше чула веднъж да бръмчи пчелата-пазачка в кошера, когато една оса се приближи към входа.

Водното конче каза заканително и бавно:

– Водните кончета живеят в сговор с пчелния народ.

– И добре правят! – отвърна Мая бързо. – Да не мислите пък, че ме е страх от Вас?

– Нито пък мене от Вас, – рече водното конче.

То тласна стъблото на тръстиката и прелетя с бързи, треперящи и светещи криле над водата. То имаше такова хубаво отражение във водата, сякаш не едно, а две водни кончета движеха стъклените си крила бързо и нежно, като оставяха зад себе си сребърна лента. Тъй чудно беше това, че Мая забрави скръбта си по Ханс Христов и опасността. Тя плесна с ръце и възторжено извика:

– Чудесно! Чудесно!

– За мене ли се отнася? – попита смаяно водното конче, ала веднага прибави: – Да, аз мога да се харесвам, това е вярно. Вие трябваше да видите, как се възхитиха от мене едни хора вчера, като ме видяха при реката, където бях легнал на почивка.

– Хора! – извика Мая. – Вие видяхте човеци?

– Разбира се, – каза водното конче. – Но Вие навярно много се интересувате, как ми е името. Казвам се Шнук и съм от семейството на мрежестокрилите, от водните кончета.

– Ах, разкажете ми за хората! – помоли Мая, след като и тя си каза името.

Водното конче изглеждаше, че се е отсърдило. То седна до Мая върху листа и пчелицата нямаше нищо против. Тя знаеше, че Шнук не ще посмее да ѝ стори зло.

– Хората имат ли жило? – попита тя.

– Господи! – каза Шнук. – За какво им е? Не, те имат по-опасни оръжия. Всички се боят от хората. Особено от малките момчета.

– Преследват ли Ви? – попита Мая, едва дишаща от вълнение.

– Разбира се! Как не можете да схванете! – рече Шнук, като се загледа в крилете ѝ. Рядко съм срещал човек, който да не се е опитал да ме хване.

– Но защо? – попита Мая плахо.

– Ние имаме нещо особено, което привлича, – каза Шнук със скромна усмивка и погледна накриво надолу. Не зная друга причина. Случвало се е, някои от нашите, хванати от хората, да бъдат подлагани на най-ужасни мъки и да свършват със смърт.

– Изяждат ли ги?

– Не, не, – каза Шнук успокоително. – Това не. Доколкото зная, хората не се хранят с водни кончета. Но от време на време те проявяват силно желание да убиват – нещо, което не може да се разбере. Вие няма да повярвате, може би, ала често са случаите, когато момчетата са улавяли водни кончета и са им откъсвали крилата, ей тъй на – само за удоволствие! Не вярвате ли?

– Разбира се, че не вярвам, рече Мая възмутено. Шнук сви рамене, а лицето му доби старчески вид от много знания.

– Да, ако можех да бъда откровен! – рече той и лицето му се засенчи от скръб. – Аз имах брат, който даваше големи надежди, само че беше малко лекомислен и, за жалост, много любопитен. Той попадна в ръцете на едно момче, което беше хвърлило из засада върху му мрежа, закачена на дълъг прът. Кажете, кой би повярвал такова нещо!

– Не, – отговори малката Мая, – никога не би ми дошло на ум.

Водното конче я погледна.

– След това привързаха дълго въже около гърдите му и между крилата, тъй че той можеше да хвърчи, ала не можеше да избяга. Всеки път, когато бедният ми брат мислеше, че е освободен, въжето по много жесток начин го връщаше към момчето.

Мая клатеше глава.

– Страшно нещо, – рече тъжно тя.

– Ако през деня не мисля за това, през нощта го сънувам, – продължи Шнук. – Най-после брат ми умря.

Шнук дълбоко въздъхна.

– От какво умря? – попита Мая с искрено съчувствие. Шнук не можеше да отговори веднага. Сълзи бликаха от очите му и се търкулнаха по страните.

– Сложиха го в един джоб, – изхълца той, – това никой не би понесъл.

– Джоб? Какво е то? – рече Мая страховито. Тя едвам можеше да разбере всичките тези нови и страшни неща.

– Джобът, – обясни Шнук, – е нещо като килер, който се намира в най-горната обвивка на човека. А знаете ли какво имаше вътре? В какво

ужасно общество трябваше да преживее брат ми последните си минути! Никога не бихте могли да си представите това!

– Не, – каза Мая със сподавен дъх, – не бих могла! ... Може би, мед! ...

– Не, не, – каза Шнук много важно и печално. – Мед рядко се намира в джобовите на хората. Ще Ви кажа какво имаше вътре: една жаба, една чикийка и един морков. Е...?

– Ужасно, – потресена прошепна Мая. – Какво е чикийка?

– Това е един вид изкуствено жило у хората. Понеже природата ги е лишила от това оръжие, те се стараят да си го набавят. Жабата беше на път, слава Богу, да предаде дух, беше без едно око, със счупен крак и виснала Долна челюст. Но, когато се появи брат ми в джоба, жабата изкривя с кривата си уста:

– Щом оздравея, веднага ще те изям.

Тя изгледа накриво със здравето си око новодошлия, който наистина беше за съжаление. Тоя поглед в тъмнината на затвора трябва ужасно да му е подействувал. Брат ми изгуби съзнание. От едно неочаквано сътресение той дойде на себе си и се видя притиснат до жабата, тъй че крилото му се бе залепило за студеното тяло на умиращата. О, не бих могъл да намеря думи да опиша това нещастие!

– Откъде знаете всичко това? – измърмори Мая потресена.

– По-късно, когато момчето огладняло и почнало да търси в джоба си моркова, за да го изяде, то изхвърлило брата ми и жабата. Привлечен от отчаяните викове за помощ на брата ми, намерих ги един до друг в тревата, притекох се навреме, та все пак, можах да узная патилата му и да му затворя очите. Той ме прегърна и целуна за сетен път. След това умря смело и без жалби, като малък герой. Аз го покрих с дъбови листа и потърсих един разцъфнал синчец, чието синьо цвете, за негова чест, трябваше да повехне на гроба му. Спи спокойно, мое малко братче! Полетях в тихата вечер срещу двете червени слънца, тъй като слънцето се виждаше на две места: във вечерното небе и в езерото. Така тъжно и така тържествено никой не се е чувствувал. Преживели ли сте Вие нещо тъжно? Тогава ще ми го разкажете някой път.

– Не, – каза Мая, – аз досега съм била винаги весела!

– Тогава бъдете благодарна! – каза Шнук, малко разочарован.

Мая попита за жабата.

– Ах, тя – рече Шнук, – сигурно е получила заслужена смърт. Как можа коравото ѝ сърце да изплаши един умиращ. Опита се да избяга, но понеже единият ѝ крак и едното ѝ око се отказваха да служат, тя

непрестанно скачаше в кръг. Това беше много смешно.

– Щъркелът скоро ще Ви намери, – извиках ѝ аз, преди да хвъркна оттам.

– Бедната жаба! – каза малката Мая.

– Моля, моля, – каза водното конче, не без възмущение – Вие отивате много далече. Да съжалявате една жаба, значи да отрежете собствените си крила. Вие сте съвсем незначителна, както виждам.

– Възможно е, – отвърна Мая, – но става ми тежко, като виждам някой да страда.

– О, – утеши я Шнук, – това е от младост, Вие ще се научите – само станете моя приятелка. Но аз трябва да се преместя на слънце. Тук е много хладно. Сбогом!

Той скръдна леко и хиляди светли бои блеснаха – ясни, нежни багри, като лееща се вода, като прозрачни скъпоценни камъни. Шнук се промъкна през зелените стъбълца на тръстиката и прехвъркна над водата. Мая го чу как запя в утринното слънце. Тя слушаше нежната музика, която напомняше тъжната сладост на народната песен. Сърцето на малката Мая пригласяше весело и тъжно едновременно. Песента идеше към нея:

Реката бе тъй хубава и тиха,
когато нейните струи
от ранните лъчи се позлатиха.
Тръстиката зелени листи вее,
а над водата лилия стои
отворена и като сняг белее.

Ветрец, и топъл лъх, и ромоление,
и златно слънце, и лъчи разлени,
и на сърцата радостта!
Ах, как е къс животът на земята!
Бъди благословено, златно лято,
че тъй е хубав днес света!

– Чуй песента на водното конче! – извика една бяла пеперуда на своя другар.

Те прехвъркнаха близо до Мая, през сияещата синина на хубавия ден. Тогава малката пчела разпери крилцата си и с леко бръмчение поздрави сребърното езеро за сбогом и полетя.

ИФИ И КУРТ

На другия ден малката Мая се пробуди в чашката на едно синьо звънче. Тя чу как въздухът се изпълни с нежно, леко шумоление и усети, че цветето се движи сякаш от малки невидими удари. През отворената му чашка нахлуваше влажен мирис на трева и пръст. Беше много влажно.

Мая боязливо взе малко цветен прашец от жълтите тичинки на цветето, направи грижливо сутринния си тоалет и се отправи внимателно, стъпка по стъпка, към най-външния ръб на висящата чашка. Тя видя, че вали. Нежен хладен дъждец леко шумолеше и покриваше всичко наоколо с милиони светли сребърни бисери. Те трептяха по листата и цветята. Свличаха се по тясната зелена пътека на стъбълцата, падаха в тревата и освежаваха черната земя.

Мая гледаше с голямо учудване на тая промяна в света. Беше първият дъжд, който тя виждаше в младия си живот. При все че това много ѝ хареса и я правеше щастлива, тя се позагрижи малко, защото си спомни за предупреждението на Касандра, – никога да не хвърчи на дъжда. Тя разбра, че ще ѝ бъде трудно да движи крилцата си при такъв порой от капки, а и от студа ѝ ставаше неприятно. Тогава ѝ домъчня за спокойния слънчев блясък, който караше всичко живо да се чувствава весело и безгрижно.

Трябва да е било много рано, защото животът в тревата под нея едва сега започваше. Мая беше добре скрита под синьото звънче и можеше да вижда движението по земята. То я накара за минута да забрави скръбта и мъката за родния дом, промъкнали се в сърцето ѝ. Колко е забавно да си високо и на безопасно място, да наблюдаваш живота и движенията на буболечките в тревата. Но постепенно мислите ѝ отлетяха пак към напуснатата родина, към прибежището и към истинската задруга на кошера. Те сега са там, една до друга, радват се на деня, отреден за почивка, поправят тук-там восъчните клетки или хранят малките какавиди. Когато вали, в кошера е спокойно и приветливо. Само от време на време изхвъркват вестоносци, гледат какво е времето и отде иде вятърът. Царицата снове из царството от етаж в етаж, опитва всичко, хвали или хули, снася тук-там по някое яйце и всички се чувствуват щастливи от нейното царско присъствие. Колко е щастлив она, който се удостои с неин поглед или похвална дума! Понякога тя ще погали любезно по

главата малките пчели, които току-що започват работа, и ще ги разпитва за техния живот.

Ах, колко хубаво би било да е всред тях, да знае, че я почитат, и да се радва на силната закрила на задругата! Тук, в това самотно и отстранено място, тя е в опасност и трепери. Ами ако не спре дъждът, какво ще прави и как ще се изхрани? В звънчето нямаше меден сок, а цветният прашец беше много малко. Тя за пръв път почувствува колко е необходимо слънцето за нейния скитнически живот.

Ако нямаше слънчева топлина, никой не би бил лекомислен. Но щом си спомва за слънчевата топлина, веднага я изпълва радост и скрита гордост, че е била толкова смела да започне самостоятелен живот. Какво ли не видя и изпита през късото време на своето странствуване! Другите нямаха понятие за това. Опитът е най-голямото богатство и заслужава жертвите.

Долу се изнизаха редица скитници-мравки. Те маршируваха с песни по влажната гора от трева и личеше, че бързат. Тяхната утринна песен звучеше бодро, но на малкото сърчице на Мая беше тежко:

Няма в тоз свят прокопсия –
нищо не остава.
Истинският харамия
пет пари не дава!

Мравките бяха добре въоръжени и изглеждаха дръзки и опасни. Песента им утихна под листата на бялокопитника. Но изглежда, че там добре я оплескаха с тая песен, защото се чу груб, дрезгав глас и малките листа на едно глухарче се раздвоиха бързо; от тях изскочи голям син бръмбар, който изглеждаше като полутопка от лъскав тъмен метал. Бръмбарът лъщеше ту синьо, ту зеленикаво, а понякога съвсем черно.

Той беше два-три пъти по-голям от Мая и на нея ѝ се стори, че коравата му броня не може да се разбие и че в дълбокия му глас имаше нещо застрашително. Той беше се събудил от песента на войниците. Люто нает роен, с нересани коси, бръмбарът си търкаше сънливия сини и хитри очички.

– Пристигам! Това е достатъчно, за да ми сторите път.

– Слава Богу, че не му съм на пътя, – помисли си Мая, която се люлееше в своето високо скривалище като в люлка. При все това сърцето ѝ тупкаше. Тя леко се дръпна крачка назад в звънчето. Бръмбарът се движеше тежко и се клатушкаше във влажната трева. Той не

представяваше изящна гледка. Спря се при един увехнал лист, току под нея, тласна го настрани и отстъпи малко назад. Тогава Мая видя под него входа на една пещера.

– Господи, какви работи имало! – мислеше тя с любопитство. – И през ум не са ми минавали. Животът е толкова къс и не стига, за да се види всичко, което става по света!

Тя седеше тиха. Само дъждът ръмеше лекичко. Изведнъж чу бръмбара да крещи над пещерата:

– Ако искате да дойдете на лов с мене, трябва да ставате. Съмна се вече!

Понеже беше станал по-рано, той изглеждаше толкова горд, че не можеше да бъде любезен.

След няколко минути се чу отговор. Мая дочу тънък трептящ гласец от дупката:

– За Бога, затворете, дъжд вали!

Бръмбарът се покори, наклони главата си настрана в очакване и погледа изпод око цепнатината.

– Моля Ви се, побързайте! – извика той, мърморейки под носа си.

Мая много любопитстваше да види кой ще излезе оттам. Измъкна се толкова напред, че една дъждовна капка падна върху раменете ѝ. Тя се изплаши много и избърса капката. Сухият лист под нея се привдигна и из цепнатината изпъзля едно кафяво животно, което ѝ се стори много чудно. То имаше тромаво тяло, дебела глава и малки прави пипалца. Крачката му бяха много тънки и се движеха бавно, а изразът на лицето му беше угрижен.

– Добро утро, моя Ифи! – рече бръмбарът. – Как спяхте, моя скъпа? Ифи равнодушно му взе ръката.

– Не бива повече, Курт! Това не бива да продължава! Не мога да дойда с Вас! За нас се говори толкова много!

Бедният бръмбар се разтревожи:

– Не мога да разбера! – измърмори той. – Нима младото щастие на нашето приятелство трябва да рухне от такива дребнавости? Помислете си, Ифи, какво Ви интересуват другите? Вие си имате своя дупка, можете да си влизате в нея, когато искате и, когато се скриете дълбоко в нея, не чувате нищо.

Ифи се усмихна тъжно и замислено:

– Курт, Вие нищо не разбирате. Аз имам свои разбирания по този въпрос. Има и нещо друго – Вие злоупотребихте по неблагоприятен начин с моята неопитност: казахте ми, че сте розов, а вчера охлювът ми

пошепна, че сте торен бръмбар. Разликата е грамадна. Охлювът Ви е наблюдавал при една работа, за която не ми се приказва. Сега разбирате, защо искам да се оттегля.

Като се опомни от смущението, Курт кипна:

– Не, не разбирам! – извика той раздражено. – Аз искам да ме обичат заради мене, а не за моето занятие! – Как можете да съдите за един мъж по това, къде се той навъртал!

– Ако не беше тор, бих могла да го преглътна, – каза Ифи въздържано. – Ще се съгласите, че една млада вдовица, чийто съпруг е изяден едва преди три дни от къртицата, трябва да живее колкото се може по-скромно. И тъй, сбогом!

Неочаквано Ифи изчезна в кухнята така бърже, сякаш вятър е помете. На Мая се стори невъзможно тъй бърже да се изчезне в дупка.

Бръмбарът остана като попарен с втрещено изражение на лицето. Той се вираше в празния тъмен отвор така глупаво, че Мая не се стърпя и се изсмя.

Най-сетне се опомни и почна тъжно и гневно да клати малката си кръгла глава, а пипалата му висяха като измокрени от дъжд ветрила.

– Днес никой не се интересува от характера и умния начин на живеене, – въздъхна той. – Ифи е безсърдечна. Аз не смеех, да си го помисля. Ала тъй си е. Всъщност, ако й липсва сърце да ми бъде приятелка, къде й остана Умът.

Мая видя как му се наляха очите и се трогна от това.

Внезапно Курт се раздвижи. Той избърса сълзите си и внимателно се свря зад купчинка пръст, която приятелката му беше измела от къщата си. Мая видя един малък ален дъждовен червей, който се промъкваше през тревичките. Той пълзеше по особен начин. Ту ставаше тънък и дълъг, ту къс и дебел. Червеният връх на тялото му беше от нежни пръстенчета, които безшумно се свиваха и разпушаха. Тя се изплаши много, когато Курт внезапно пристъпи от скривалището си, хвана червея и го разкъса на две половини.

Той нехайно почна да яде половината и не искаше да знае, че се гърчат отчаяно двете части – едната в ръцете му, а другата на земята. Червеят беше съвсем малък.

– Търпение, – каза Курт, – сега ще се свърши!

Но, докато дъвчеше, отново се сети за Ифи, която беше загубил завинаги и едри сълзи потекоха по страни те му.

Малката Мая искрено го съжали.

– Много тъжни неща има по света, – мислеше тя. Из веднъж видя,

че едната половина на червея, която Курт в скръбта си беше оставил, почна бързо да се отдалечава.

– Господи, какво е това? – извика Мая тъй силно, че Курт се огледа смаян.

– Дайте ми път! – извика той, като чу глас.

– Ами, че аз не съм застанала на пътя Ви, – отговори Мая.

– Тогава къде сте? – попита той. – Все трябва да сте някъде.

– Тука горе, – извика Мая – в цветето над Вас.

– Вярвам Ви, – каза Курт, – но аз не съм скакалец, н мога да се извивам нагоре, за да видя. Защо изкрещях те?

– Половината червей ще избяга, – извика Мая.

– Да, да – рече Курт и погледна, половината червейче. – Тия животни са много подвижни. Вече се нахраних.

Той захвърли остатъка от червея, който беше в ръцете му и малката частичка бързо се отдалечи в обратна посока.

Мая се зачуди извънредно, ала Курт изглеждаше познава това свойство на червея.

– Не трябва да мислите, че аз ям винаги червеи, – рече той, – ала рози не се намират навред.

– Кажете поне на горкия, де е избягала другата му половина, – обади се Мая, силно развълнувана.

Курт поклати сериозно глава:

– Когато съдбата дели някои, те не трябва да се срещнат, – отвърна той. – Коя сте Вие?

– Аз съм Мая, от рода на пчелите.

– Приятно ми е, – рече Курт. – Аз нямам нищо против пчелите. Защо сте седнали там? Пчелите не правят така. Отдавна ли сте на това място?

– Аз ношувах тук.

– Тъй, – рече Курт недоверчиво, – сигурно имахте дълбок и здрав сън. Сега ли се събудихте?

Мая потвърди, защото забеляза, че на Курт не ще е приятно да знае, че е чула разговора му с Ифи. Тя не искаше да го огорчава.

Курт се разхождаше насам-натам и се мъчеше да погледне нагоре.

– Чакайте, – рече той. – Ако се опра на онова стръкче трева, ще мога да Ви видя, а Вие ще можете да ме погледнете в очите. Нали нямате нищо против?

– Не, – рече Мая, – много ще ми е приятно.

Курт намери едно подходящо стръкче. То беше стъбълцето на едно

глухарче и понеже цветето се наклони малко, Мая можа да го види, когато той се изправи на задните си крака и погледна нагоре към нея. Лицето му ѝ се стори приятно и мило. Бръмбарът не беше в първата си младост и беше малко възпълничък. Той се поклони тъй дълбоко, че цветето се наведе.

– Наричам се Курт, от рода на розовите бръмбари.

Малката Мая я досмеша, защото вече знаеше, че Курт е торен бръмбар, но понеже не искаше да го наскърби, премълча си.

– Дъждът не Ви ли вреди? – запита Мая.

– О не, аз съм свикнал на дъжд в розите, там най-много вали.

Мая се замисли. Трябва да го накаже, задето тъй нахално лъже. Много е суетен тоя господин.

– Курт, – рече тя и се усмихна предпазливо, – каква е тази дупка под листа?

Курт се изплаши.

– Дупка ли? – запита той. – За каква дупка говорите? а много дупки. Кой знае каква дупка е. Не можете си представи колко много дупки има на земята!

Но в скритото смущение, което го беше обзело, се случи нещо страшно.

От старание да замъгли работата и да се покаже, ч уж му е все едно, Курт съвсем се обърка. Мая видя как той падна на гръб и взе да върти ръце и крака жално и безпомощно.

– Умирам! – викаше той. – Не мога да се изправя Няма по-нещастна съдба от моята!

Той се оплакваше толкова високо, че не чуваше утешителните думи на Мая. Опита се да се изправи на краката си. Ала щом помислеше, че се е уловил о мъничките бучки пръст, които едва хващаше, той се прекатурваше върху високия си издут гръб. Картината беше толкова жална, че малката Мая наистина се уплаши за него. Още повече, че той беше съвсем избледнял. И писъците му бяха сърцераздирателни.

– Не мога да издържам това, – извика той. – Гледайте поне на страна, не измъчвайте един умиращ със своя поглед, който пронизва! О, ако можех да се уловя за някоя тревичка, или за стъбълцето на глухарчето! Кой може да се държи здраво във въздуха? – Никой!

Сърцето на малката Мая трепкаше от съчувствие.

– Чакайте, – извика тя, – ще се опитам да Ви изправя! Ще успея, като се помъча малко. Курт, мили Курт не викайте така! Чуйте ме! Ако наведе една малка тревичка и доближа връхчето до Вас, ще ли Ви

помогна?

Курт не я чу, той само се оплакваше. Беше загубил ума и дума от страх да не умре. Тогава малката Мая въпреки поройния дъжд, изхвъркна от скривалището си намери една тясна висока тревичка, която растеше близо до Курт и здраво се хвана за крайчеца ѝ. Тя ликуваш от радост, когато стъбълцето се преви от нейната тежест тъй, че стигна тъкмо напреки до краката на Курт, който ги размахваше във въздуха.

– Дръжте се здраво! – извика Мая.

Курт почувства нещо над лицето си и яко се хвана първо с едната ръка, после с двете, а най-сетне с крачка та, от които всяко имаше по два великолепни нокътя Полека-лека той се смъкна по него, докато стигна корена му и там, дето стъбълцето беше по-здраво и дебело можа да се изправи. Курт въздъхна дълбоко.

– Господи! – рече той – Това беше ужасно! Ако не бях запазил присъствие на духа, щях сигурно да стана жертва на Вашето дърдорене.

– Но добре ли Ви е сега? – попита малката Мая. Курт се беше хванал за челото.

– Благодаря, благодаря! Когато престане да ми се вие свят, ще Ви разправя всичко.

Но Мая не получи отговор на въпроса си, защото дойде едно птиче, което беше прехвъркнало през тревата. То беше тръгнало на лов за насекоми. Малката пчела се притисна здраво о земята и притаи дъх, докато птичката прилетя. Когато след това подири Курт, той си беше отишъл. Тогава и тя хвъркна, защото дъждът беше спрял и денят бе станал ясен и топъл.

СКАКАЛЕЦЪТ

Какъв чудесен ден! От заранта падна роса, а после слънцето се издигна над гората и хвърли лъчите си върху моравата. Тъй светеше тревата, тъй лъщеше, че не знаеш какво да кажеш от смайване пред това великолепиe.

Малката Мая чу, още като се събуди, възторжени възгласи наоколо. Някои идеха от дърветата, дето бяха накацали страшните птици, които, въпреки всичко, тъй чудесно пееха; други – от насекомите, които хвърчаха във въздуха, или от храстите и тревата, дето имаше бръмбари, пеперуди, малки и големи мухи.

Мая се беше много добре настанила в дупката на едно дърво. Там беше безопасно и сухо, а през нощта топло, защото цял ден слънцето грееше през отвора. Една заран, съвсем рано, тя чу кълвача да чука по дънера на дървото и бързо се скри. Защото за едно малко насекомо, което се крие в дървото, да чуе кълвача да чука е толкова страшно, както за нас да чуем разбойник като троши прозорците ни. Ала нощем тя беше спокойна, никой не я дебнеше във високото ѝ скривалище.

В една скрита цепнатинка тя беше сложила малка мед – запас за през дъждовните дни. А входа на своя горски дворец беше облепила с восък като остави отвор, колкото да влиза през него.

Възторжена и пълна с жизнерадост, изхвъркна тая заран в слънчевия блясък, да види какво ще ѝ донесе тоя хубав нов ден.

Тя хвъркна право през златната светлина на въздуха, прилична на малка светла точица, носена от вятъра.

– Днес ще срещна човек, – извика тя. – В такива дни хората боязливо излизат да се порадват на светла природа.

Тя никога не беше срещала толкова насекоми. Те суетяха, бръмчаха, смееха се и ликуваха във въздуха. Н волно Мая се присъедини към тях.

Малката Мая кацна в гъстата трева, дето бяха нали много растения и цветя. Най-високо бяха белите храсти и макове, тъй хубави с блясъка и червенината си. Тя взе малко мед от едно цвете. Тъкмо се канеше хвъркне по-нататък, видя върху едно стъбълце, което навеждаше към нейното цвете, много странно същество.

Тя силно се изплаши, защото не можеше да си представи, че съществува толкова зелено мършаво чудовище.

Ала любопитството ѝ беше тъй силно, че тя остана и се загледа в дългокракия чужденец. На пръв поглед той беше рогат, но, всъщност, туй беше издаденото му чело. На него имаше две дълги тънки като влакно пипала. Той изглеждаше много слаб, имаше мънички крачка и съвсем неуловимо тънки крилца, които, според Мая, не можеха да свършат много работа. Ала най-чудното бяха двата му големи и високи задни крака, които като две грамадни счупени кокили стърчаха високо над него. Той беше извънредно тънък. В хитрите му очи имаше нещо дръзко и зачудено. Но би могло да се каже, че те бяха повече добродушни, отколкото злобни.

– Е, госпожице, – каза той на Мая, ядосан от смаяния ѝ вид, – още ли не сте виждали скакалец? Или може би Вие сега снасяте яйца?

– Как може да Ви дойде такова нещо на ум? Отде накъде? И да можех, пак не бих го направила! Как мога да си присвоя тъй лекомислено длъжностите на царицата?

Скакалецът се сгуши малко и лицето му стана страшно смешно, тъй, че Мая, макар да беше недоволна, се изсмя на глас.

– Госпожице, – извика той, но сам прихна и добави: – Такова нещо! Бива ли!

Мая стана нетърпелива от поведението на тоя приятел.

– Защо се смеете? – запита тя не много любезно. – Вие не може сериозно да мислите, че снасям яйца, а още повече тук, върху тревата.

Ала в този момент нещо изкрещя, скакалецът рече „хоп-ла“ и изчезна. Мая остана като попарена. Той хвъркна, без да си отвори крилето. На Мая се стори, че той се изви в такава опасна дъга, че беше цяло безумие да се направи.

Но след малко скакалецът пак се върна. Тя не видя, откъде е дошъл, а вече идеше насреща ѝ върху цветето. Той я разглеждаше отзад, отпред – отвсякъде.

– Не, – каза пренебрежително скакалецът – разбира се, че Вие не можете да снасяте. Вие не сте създадена за това. Вие нямате яйчник.

– Какво? – рече Мая. – Нямам яйчник! – И тя се зави с крилото си и се обърна тъй, че той можеше да вижда само лицето ѝ.

– Да, разбира се, това е така; ама внимавайте да н паднете от балкона си, госпожице. Вие навярно сте оса.

Нищо в света не можеше да я нарани по-лошо.

– Ужас! Ужас! – извика тя.

– Хоп-ла! – извика скакалецът и изчезна.

– Тоя нахалник страшно ме ядосва, – каза Мая.

Тя реши да си ходи. Доколкото си спомняше, никой не беше ѝ насял такава обида. Да я вземат за оса! Това беше за нея най-големият позор. Да я причислят към тая разбойническа шайка, тия крадци, тия нехранимайковци. Наистина, възмутително е. Ала внезапно скакалецът пак се появи.

– Госпожице, – извика той и бавно се извърна. Задните му дълги крака бяха се спрели като стрелки на часовник, когато показва 6 ч. и 25 минути.

– Госпожице, извинете, че от време на време пресичам разговора. Ала внезапно нещо ме сграбчва. А трябва да подскачам, да скачам накрай света, дето и да бъде. Вие можете ли да скачате?

Той разчекна устата си чак до ушите си и се хилеше на Мая. Нямаше какво да прави, и тя се разсмя.

– Нали? – каза скакалецът и кимна ободрително.

– Кой сте Вие? – запита Мая. – Ужасно ме нервите.

– Всички ме знаят, – рече зеленото чудовище и широко и озъбено се усмихна, както Мая никога не беше виждала. Тя не можеше да различи кога този чудак говори сериозно и кога се шегува.

– Аз съм още нова в тоя край, иначе сигурно щях да Ви позная. Моля, вземете си бележка, че родът ми е пчелите, затова не мога да бъда оса.

– Ах, Господи, – рече скакалецът, – това е все едно.

Мая едва можеше да говори от възмущение.

– Вие сте невъзпитан! – изрече тя насила. – Поразгледайте някоя оса най-първо!

– Защо ли? – отговори зеленото чудовище. – Как полза за мене от тая разлика, която съществува са във Вашето въображение. Вие хвърчите във въздуха, жилите, ала не можете да скачате. И осите също. Къде тогава разликата?

„Хоп-ла“ и изчезна.

– Сега вече ще хвъркна, – мислеше си Мая. Но скакалецът отново се яви.

– Госпожице, – извика той, – утре в градината на отец Черногрешник има надпреварвания. Искате ли безплатен билет? Жена ми разполага с два. За една мила дума ще отстъпи единия. Надявам се да спечеля първенството.

– Съвсем не ме интересуват такива скачания. Който хвърчи, има по-високи интереси.

Скакалецът тъй се озъби, сякаш се чу как го направи.

– Да не се мислите за нещо, госпожице. Повечето животни хвърчат, ала да скачат могат само малцина. Вие нямате верен поглед за света. И хората дори се стремят към високи и изящни скокове. Наскоро видях отец Черногрешник. Той подскочи цял метър, само и само да се издокара пред една малка змия, която искаше да му препречи пътя. Презрението му към всичко, което не може да скача, беше толкова голямо, че захвърли лулата си, без която никой свещеник не може. Разбирате ли тая негова амбиция? Аз познавам скакалци от моя род, които скачат триста пъти по-високо, отколкото е тяхната големина. Вие сте смаяна и не можете нито дума да продумвате. Сигурно съжелявате в себе си за всичко, което току-що казахте и което бяхте готови още да твърдите. Триста пъти повече от височината си! Кое животно може да направи това? Дори най-голямото животно на света, слонът, не може да направи такъв скок. Е? Сега млъкнахте. На, не Ви ли казах, че ще млъкнете?

– Че как мога да говоря, когато Вие не спирате? – извика Мая.

– Говорете, – каза скакалецът приветливо. Ала веднага рече „хоп-ла“ и изчезна.

Мая се измя, макар да беше недоволна. Тя никога не беше виждала такова нещо. При все, че скакалецът я учудваше със смешното си поведение, тя остана възхитена от неговата житейска опитност и големите му знания. Ако можеше да има доверие в него, тя би го разпитала за туй-онуй. Често най-голяма опитност имат ония, които всъщност най-малко умеят да се приспособят.

Дали знае езика на хората, щом като знае имената им? – питаше се тя. Ако той се върне, искаше още да го запита – би ли я посъветвал да се приближи до човека, Да го подири в къщата му?

– Госпожице, – извика той и едно стръкче трева се залюля до нея.

– Откъде изникнахте?

– Тук отблизо.

– Моля Ви се, – извика Мая, – тъй напосоки ли скачате по божия свят, без да знаете накъде, без да познавате мястото, дето ще стигнете?

– Разбира се, – отвърна зеленото чудовище, – как може иначе? И Вие не можете да видите бъдещето. И никой не може това. Само зелената жаба знае, но не казва как.

– Колко много знаете! – извика малката Мая. – Това е чудесно. Разбирате ли и езика на хората?

– На тоя въпрос мъчно бих отговорил, защото не се знае изобщо, дали хората имат език. Понякога те издават звуци, чиято грубост не може да се сравни с нищо Изглежда, че те се разбират по тоя начин. Ала

трябва да се признае, че се стремят към по-звучен глас. Видях две момчета, които стискаха между пръсти стъбълца духаха в тях с уста и от това се получаваше бръмчащ звук. Можеше да се сравни с цвърчението на щурец. Но все пак, не беше тъй хубав. За всеки случай, хората се стараят. Искате ли да узнаете още нещо? Аз зная туй онуй.

Той се ухили на малката Мая тъй, че просто това можеше да се чуе.

Но когато за последен път незабелязано хвъркна, не се върна вече. Пчелицата почака малко, подири го в тревата и цветята, ала не можа да го намери.

ПУКЛА

Обедният пек на тоя хубав летен ден умори малката Мая и тя лениво летеше над силно осветените храсти, докато големите листа на великански кестен ѝ предложиха своята закрила и хлад. Под дървото, по отпъкнатата трева, имаше маси и столове; виждаше се, че това е някаква лятна кръчма, открита под кестена. Наблизо блестеше червеният керемиден покрив на селска къща, от чийто кумин се издигаше в слънчевата светлина стълб синкав дим.

Мая беше уверена, че ще срещне най-после човека. Не се ли намираще тя така близо до неговото царство? Сигурно това дърво е негово, а чудните дървени вещи, там в сянката, са домакинството му.

Неочаквано някой забръмча близо до нея и една муха кацна на листа ѝ. Тя бега миг с малки скокове, сякаш не движеше нозете си, а се плъзгаше бързо и възбудено насам-натат. След това започна да прелита от единия до другия край на големия лист. Бързо и незабелязано, сякаш скача, а не хвърчи. Но това само изглеждаше така. Беше явно, че тя се мъчеше да разбере, на коя част на листа е най-приятно. Отлиташе за миг пак из въздуха, като бръмчеше така мъчително, сякаш нещо нечувано ще се случи или някакви велики намерения я подбуждаха да се върне отново и започне своите бързи прелитания, като че нищо не било. Докато спря съвършено неподвижна, внезапно вцепенена.

Мая дълго гледа какво прави мухата на слънцето, после се приближи до нея и каза любезно:

– Пожелавам Ви добър ден и горещо Ви поздравявам с добре дошла на листа ми; доколкото зная, Вие сте муха.

– Че какво друго? – попита малката. – Аз се казвам Пукла и имам много работа. Не възнамерявате ли да ме изгоните?

– О не, приятно ми е да се запозная с Вас, – отвърна Мая.

– Вярвам, – каза Пукла и се опита да откъсне главата си.

– За Бога, – извика Мая, – пазете се!

– Така трябва. Вие нищо не разбирате от това – отвърна спокойно Пукла и прекара нозете си по крилете така, че те се извиха отзад, около тялото. – Но да не забравя: аз съм къщна муха, – добави гордо тя – тук засега летуваме.

– Интересно! – радостно извика малката Мая – тогава сигурно познавате човека?

– Познавам го, като собствения си джоб, – подхвърли презрително мухата, – аз кацам всеки ден на него! Нима Вие не го знаете? Но, да, вие, пчелите, сте особено разумни, най-малко вярвате, че сте такива.

– Аз се казвам Мая, – отговори малката пчела някак свенливо.

Тя не можеше да разбере откъде вземат другите насекоми тая голяма вяра в себе си, тая си дързост и нахалство понякога.

– Хубаво, – избъбра Пукла, – наричайте се както искате, но все пак Вие сте глупава.

Пукла седеше, като някакъв топ, с който се готвят да стрелят. Главата и гърдите стърчаха напред, а задната част на тялото ѝ допираше листа. Внезапно тя се приведе. Така изглеждаше като да няма крака.

– Предпазлив трябва да бъдеш, – каза тя. – В това е цялата работа.

Но Мая беше много докачена от обидата, която из бърби Пукла и се разгневи. Без да мисли какво прави, тя със светкавична бързина се хвърли върху Пукла и здраво я сграбчи за шията.

– Аз ще Ви науча да бъдете учтива с пчелите, – каза тя.

Пукла започна да крещи страшно.

– Не жилете! Това е единственото нещо, което можете, но то е ужасно. Моля, дръпнете си коремчето, колкото може по-далеч, в него е жилото. Ако е възможно, съвсем ме пуснете, ще направя всичко, каквото поискат. Не разбирате ли от шегата? Всеки знае, че вие, пчелите сте най-уважаваните между насекомите, най-силните многобройните. Не ме убивайте, моля, нищо не би могло да се поправи след това. Божичко, защо никой разбира от шегите ми!

– Добре, – каза Мая с презрение в сърцето си – ще Ви оставя да живеете, ако ми разкажете всичко, каквото знаете за хората.

– Съгласна – извика Пукла, – аз мислех това още определи, но пуснете ме сега.

Мая изпълни молбата ѝ. Неочаквано всичко ѝ стана безразлично. Тя беше изгубила вяра и почит към мухата. Това, което може да се научи от такава една глан, помисли тя, едва ли има някаква стойност за сериозните същества, все пак, аз трябва сама да видя каква връзка има то с хората.

Но след хубавия урок, който получи, малката муха Пукла доста промени държанието си. С мърморене тя оправи пипалцата, крилата и косъмчетата на своето черно тяло. Те бяха в безредие. Мая хубаво беше я разтърсила. После започна да вади и прибира хоботчето си, нещо, което Мая никога не бе виждала.

– Изкълчено! Хоботчето ми е съвсем изкълчено, – завика мухата, –

това е от буйността, с която се отличихте. Вижте сами, смукалото му отдолу изглежда като разкривена оловна гемия.

– Имате ли смукало? – попита Мая.

– Ах, Боже, разбира се. Но какво искате да знаете за хората? Болката на хоботчето вече минава. Мисля, че е по-добре да Ви разкажа нещо от моя живот. Тъй като аз израснах между хората, ще научите всичко, което искате.

– Между хората ли сте израснали?

– Да, в един кът на тяхната стая майка ми е снесла яйцето, от което съм се излюпила. По техните завеси направих първите си опити да ходя. От Шилер до Гьоте опитах за пръв път силата на крилете си.

Мая попита какво е това Шилер и Гьоте. Пукла ѝ обясни с чувство, че е по-мъдра от нея. Това били бюстовете на двамина, които изглежда да са се особено отличили. Те стоят отляво и отдясно, под огледалото, и никой не им обръща внимание.

Сега Мая поиска да научи, какво е това огледало и защо двете статуи стоят под него.

– Когато пълзиш по огледалото, можеш да видиш коремчето си – обясни Пукла. – Това е много забавно. Когато хората спрат пред него, те се хващат или за косите, или дърпат брадите си. Ако са сами, те се смеят пред огледалото, но ако има някой друг в стаята, правят сериозни лица. Не зная за какво служи огледалото и никога не бих могла да го разбера – изглежда да е ненужна играчка на хората. В детинството си много страдах от него, защото се спущах да хвъркна през него, а то, разбира се, ме отблъскваше силно назад.

За малката Пукла беше мъчно да отговаря на последвалите въпроси на Мая за огледалото.

– Вижте, – каза тя, – Вие без друго сте летели над бляскавата повърхност на някоя вода. Нещо подобно а и огледалото – само че е неподвижно и кораво.

Малката муха започна да става все по-любезна, като видя, че Мая слуша с внимание и се интересува от обясненията ѝ. А Мая, макар да не вярваше на всичко, което чуваше от мухата, съжаляваше, че така лошо беше помислила за нея. Другите често са много по-умни, отколкото може да се допусне отначало, си мислеше тя.

Пукла продължи разказа си:

– Минало е доста време, докато се научих да разбирам езика на хората. Да, той се учи мъчно, докато на станеш, така да се каже, на „ти“ с човека. Сега най-после зная какво приказват. То не е много –

обикновена всеки ден те говорят същото.

– Това аз не мога да си представя, – каза Мая. – Хората имат толкова много и различни интереси. Те са богати с мисли и велики с дела. Аз съм слушала от Касандра, че те градят градове, които са толкова големи, че за един ден едва се прехвъркват наоколо; кули, които са високи, колкото сватбеният полет на нашата царица; къщи, които плуват по водата и други, които се плъзгат по земята по-бързо от птица!

– Чакайте! – прекъсна я мухата – коя е тая Касандра? Коя е тя, ако мога да попитам?

– Ах! – каза Мая – тя е моята възпитателка.

– Възпитателка!? – повтори Пукла презрително, – бездруго пак пчела. Кой друг би могъл да надцени толкова много човека. Тази госпожица Касандра, или как се казваше, няма никакви исторически познания. Всички, тия работи за човека, които ми приказвахте сега, нямат никаква цена за нас. Кой може да гледа на света толкова непрактично, колкото вие? Ако не разбирате, че земята е завладяна от мухите, че мухите са най-разпространеният и най-важен род, едва ли някога ще разберете добре и света.

Пукла, възбудена, премина няколко пъти в зигзаги по листа и дърпаше така силно главата си, че Мая се уплаши. От друга страна малката пчела вече забеляза, че няма да научи нищо умно от мухата.

– Искате ли да видите, че имам право? – попита Пукла и си затърка ръцете, сякаш искаше да ги вплете във въже. – Пребройте хората и мухите в една стая. Неочакваният резултат ще Ви изуми.

– Може би имате право, – възрази Мая. – Но не е там работата!

– Ха, добре, че се сетих! Да не ме мислите за тазгодишна? – попита внезапно Пукла.

– Не зная, – отговори Мая.

– Аз презимувах, – забеляза гордо Пукла. – Моята опитност води началото си от леденото време. Така да се каже, тя преминава по средата. Затова съм дошла тук на почивка.

– Важното е, че сте смела – каза Мая.

– О, да – извика Пукла и литна на слънце. – Мухите са най-смелият род, който населява земята. Ние бягаме само, ако така е по-добре, но винаги се връщаме, след като опасността е минала вече. Не сте ли срещали досега човек?

Мая отрече, като погледна под очи недоверчиво мухата. Тя не знаеше още какво точно трябва да й върва.

– Не, – каза тя, – той не ме интересува.

– Защото не го познавате, миличка! – Да бяхте видели веселата игра, която аз си устройвам в къщи с човека, щяхте да побегнете от завист. Все пак ще Ви разкажа. В стаята ми живее един стар човек, който се грижи за цвета на своя нос чрез някакво особено питие, скрито в бюфета. То мирише упоително и сладко; тръгне ли да го вземе, човекът се усмихва и очите му стават малки. А когато вдигне чашка и започне да пие, той гледа към тавана, дали съм вече там. Аз му кимам. Тогава той прекарва ръка по челото, носа и устата – после ми показва къде трябва да кацна. Той примигва, разтваря уста широко, колкото може, и спуща завесите, за да не ни безпокои обедното слънце. След това ляга на едно легло, което се нарича софа, и започва да издава някакви глухи прегракнали звукове, които навярно смята за хубави. За тях ще приказваме друг път – това е приспивната песен на човека. Но за мене това е знак да се приближа. Първо, аз вземам своя дял от чашата, която ми е оставил. Такава една капчица съдържа нещо съживително – разбирам аз хората. После прелитвам и кацвам на челото на човека. То се намира между носа и косата – служи за мислене. Това се вижда от дългите бръчки, които минават като бразди отдясно наляво и които при мислене се движат, ако нещо хубаво е дошло на ума. Хрумне ли му нещо лошо, вижда се пак там, но тогава браздите са свиват отгоре надолу и носът се набръчква и става по-висок. Щом кацна и затичам по браздите, човекът замахва с ръка във въздуха. Нему се струва, че съм някъде там. Понеже стоя на бръчките, с които мисли, той не може така бързо да разбере, где се намирам всъщност. Най-после се досеща. Изръмжава и посяга към мене. Сега знаете, госпожице Мая – или как се казвате, – че трябва да се внимава. – Аз виждам – ръката иде, но чакам до последния миг. Тогава бързо и ловко побягвам настрана, свивам се и гледам, дали усеща, че съм още на челото. Често това продължава половин час. Вие не можете и да помислите, какво търпение има човекът. Най-после той скача и почва да хока. Ах, какви неблагодарни думи измърморва той! Но какво? Едно благородно сърце не държи сметка за това. Аз хвърквам отново на тавана и слушам колко е той неблагодарен.

– Не мога да кажа, че това ми особено харесва, – произнесе Мая. – Не е ли то безполезно?

– Да не искате да изградя пита мед на носа му? – извика Пукла. – Ви не сте никак остроумна, мила Мая. Правите ли нещо полезно в такъв случай?

Малката Мая се изчерви. Но бързо се опомни, без да остави Пукла да види смущението ѝ.

– Ще дойде ден, в който аз ще направя нещо хубаво и голямо, и то ще бъде добро и полезно – каза тя. – Но най-напред искам да видя какво става по света. Дълбоко в сърцето си усещам, че тъй трябва да бъде.

Малката Мая почувствува, че пламва от надежда и възторг. Но Пукла малко разбираше, колко важно беше това за нея и какво я вълнуваше. Тя се раздвижи нервно, възбудено и най-после рече:

– Навярно имате малко мед със себе си, мила моя?

– Съжалявам много, – отговори Мая. – С удоволствие бих Ви дала, вие така хубаво ме занимавахте, но нямам никак. Смя ли да Ви запитам още нещо?

– Добре, кажете! – съгласи се Пукла. – Аз отговарям винаги.

– Искам да науча, как мога да влеза в жилището на хората?

– Хвъркнете вътре, – отвърна мъдро Пукла.

– Няма ли да бъде страшно?

– Почакайте да се отвори някой прозорец, но запомнете изхода. Ако не можете да го намерите, хвъркнете към светлината. Във всяка къща има много прозорци, трябва да внимавате само, от коя страна блести слънцето. Искате ли вече да си ходите?

– Да, – отговори Мая – и подаде ръка на Пукла. – Пожелавам Ви добра почивка. Сбогом! Аз имам работа.

И със своето нежно, тихо бръмчение, в което звучеше винаги малко загриженост, мъничката Мая повдигна блестящите си крилца и хвъркна на слънчевата светлина, над цветното поле, за да си събере храна.

Пукла погледна след нея, помисли какво можеше още да каже и продума унесено:

– Най-после. – Защо не!

МАЯ В МРЕЖАТА НА ПАЯКА

След срещата с мухата Пукла мъничката Мая не беше весела. Тя не можеше да си представи, че всичко, което Пукла разказа за хората и за връзките си с тях, е вярно. Мая мислеше съвсем друго нещо за човека. Тя си го представяше в светла, хубава картина и не вярваше нищо лошо и унижително за него. Все пак тя не смееше да пристъпи в жилището му. Можеше ли да знае, дали това му е приятно – а тя за нищо на света не искаше да бъде в тежест някому. Сега Мая си спомни отново всичко, което Касандра ѝ беше разказала. „Хората са добри и мъдри“ – беше ѝ казала тя. – „Те са много силни и могъщи, но не злоупотребяват със силите си и дето идат, зацарява ред и добро. Те обичат пчелите, затова ние се доверяваме на тяхната закрила и си делим меда. Те не ни вземат всичкия. Остават ни достатъчно за зимата и се грижат да не ни безпокоят или унищожат студа и войските на враговете, каквито ние имаме много между животните. На света има много малко свободни животни, които да са в такива приятелски връзки и така присърце да си помагат с хората. Често ти ще чуеш между насекомите да се говори лошо за човека. Не ги слушай! Излъже ли се някога пчелният народ да избяга из пуцинаците и да опита своето щастие без човека, няма да мине дълго и той ще загине. Много са животните, които ламтят за нашия мед, и често е бивала унищожавана цяла държава със своите постройки и яйчица, само защото някакво неблагоприятно животно е искало да насити своята лакомия за мед.“ Така ѝ говореше някога Касандра. И, докато Мая не се убеди в обратното, тя ще вярва в истината на тия думи.

Обяд беше вече минал. Слънцето се скри зад овощните дървета на голямата градина, през която летеше Мая. Дърветата бяха отдавна прецъфтели, но малката пчела вярваше, че ги вижда още в блясъка на безброй цветове, които се издигаха към синьото небе, по-светли от слънцето, чисти и мили до замаяване. Сладкият мириз и светлото пъстроцветие я унасяше в блаженство, което никога през живота си не би искала да забрави.

Тя летеше и мислеше как всичко ще се върне отново. Сърцето ѝ се изпълваше с щастие пред царствената красота на тая велика земя, върху която тя живее.

Накрая на градината светеха белите звездни китки на ясмина със своите нежни, жълти личица сред лъчист блясък от чиста белота.

Тихият вятър ѝ носеше сладък мириз. Тук бяха и липите, които по това време са в своя пълен разцвет. Мая гледаше щастлива към големите замислени липи, на чиито върхове до последната минута гори червената жарава на заника.

Тя преминаваше гъстащи, къпини със зелени зърна и цветове. Когато поиска да се издигне отново към ясмина, неочаквано около челото и раменете ѝ се приплете нещо чуждо, което бързо обви крилето ѝ така, че те сякаш в миг станаха недъгави. Мая, изненадана от неочакваното събитие, усети че нейният летеж беше прекъснат, после сякаш се понесе безсилна надолу – някаква тайна, дива сила вплете пипалцата, крилата и краката ѝ в невидимо пленничество. Тя не падна. При все че не можеше да движи вече крилето си, усещаше, че се люлее. Нещо чудно, меко и нежно я задържа. Повдигна я малко, наведе я отново и я залюля, сякаш тих вятър играеше с обрулен лист.

Малката Мая се уплаши, но не почувства още истински страх, защото не усети болка, нито пък ѝ стана неприятно. Всичко беше само чудно, странно и в него се криеше лошото. Тя се опита да хвъркне – струваше ѝ се, че ако се напегне с все сила, сигурно ще може да го стори. Тогава тя видя над гърдите си един безкрайно нежен, разтеглив сребърен конец. Изплашена, тя бързо посегна към него, но той увисна на ръцете ѝ, полепи се здраво и не можеше да се махне. А над раменете ѝ се проточи още един сребърен конец. Той се спусна над крилето ѝ и така ги свърза, че те не можеха да се помръднат. И тук и там, навсякъде из въздуха, и над тялото ѝ се кръстосваха тия светли, блестящи, лепкави конци.

Малката Мая изписка от ужас. Тя разбра какво се е случило и къде се намира. Тя беше в мрежата на паяк. Нейният плач и вик закънтя ясно и страшно в тихата лятна околност, сред която слънцето блестеше по златнозелените листа и дето тук-там прелитаха насекоми и птици. Съвсем близо се носеше мирис от ясмин. Там искаше тя да отиде, но с нея беше свършено. Малка синкава пеперуда с кафяви точки, които блестяха като мед по крилето ѝ, прилетя близо до Мая.

– Ах, бедната! – извика тя, когато чу воплите на Мая и видя безнадеждно да се мъчи в мрежата на паяка. – Да Ви даде Бог лека смърт, мила. С нищо не мога да Ви помогна. И мене очаква това, може би, тая нощ. Но засега ми е хубаво. Сбогом, не забравяйте слънцето в дълбокия си смъртен сън!

И тя се залюля нататък, омаяна от цветя, слънце и от радостта на своя живот. От очите на малката Мая покапаха сълзи. Тя загуби

равновесие и присъствие на духа. Заблъска на вси страни обвързаните си криле и крачка, записка, забръмча високо, колкото можеше, и молеше за помощ, без да знае кого. При това тя се омотаваше все по-здраво в мрежата. И спомни си сега, всред големия страх, думите на Касандра: „Пази се от мрежата на паяка – там ни чака най-страшната смърт. Той е безсърдечен и коварен и никого не пуща“.

Страхът пред смъртта я отчая. Тя напъна сетни сили и макар да чувствуваше, че сякаш къса някакво дълго, здраво въже, на което виси мрежата, все пак досети страшната измама на паяковата мрежа: да става по-опасна, колкото повече се движи жертвата в нея.

Изгощена, Мая за миг се отпусна. Тогава под голям къпинов лист, съвсем близо, тя зърна паяка. Голямото чудовище стоеше мълчаливо и неподвижно под листа, готово да се нахвърли. Нейният ужас не можеше да се опише. Паякът гледаше малката Мая със зли, искрящи очи, със злобно търпение и заплашително хладнокръвие.

Тя изпищя. Струваше й се, че никога не е изкрещявала тъй изплашено. Самата смърт не можеше да изглежда по-грозна от това кафяво, космато чудовище със страшни зъби и високи крака, между които тромавото тяло стоеше като на столче. Сега паякът ще нападне малката Мая и нейният живот ще се свърши.

Страшен бяс, какъвто никога не беше изпитвала, обхвана Мая. Тя нададе висок, гневен вик за бой; вик, който познаваха всички животни и се страхуваха от него. Тя забрави страха и мъката и само едно я вълнуваше: да продаде живота си колкото се може по-скъпо.

– За Вашето лукавство ще заплатите със смъртта си, – изкряска тя на паяка. – Опитайте се само да ме убие и ще видите какво може да направи една пчела!

Паякът не се мръдна. Това беше, наистина, много неприятно и можеше да изплаши и по-големи животни от Мая.

Със силата на своя гняв тя направи последно отчаяно усилие. Прас! И под нея един дълъг конец, който придържаше мрежата от едната страна, се скъса. Той беше приготвен, сигурно, за по-малки комари или мухи, а не и за големи насекоми като пчелите. Но Мая се омота още по здраво.

Тогава паякът се плъзна няколко стъпки по-близо. Приблужи се до Мая по един конец, като се държеше с крака тъй, че тялото му висна надолу.

– Да не мислите да ми разкъсвате мрежата? – каза той с прегракнал глас. – Какво търсите тук? Малко ли е широк светът? Какво Ви пречи

един мирен самотник?

Малката Мая не очакваше това. Не, никога!

– Сбърках, – извика тя и потрепера от щастие и надежда. – За съжаление, аз не забелязах мрежата Ви и се впримчих. Ах, простете ми!

Паякът се приближи още.

– Вие сте една незначителна, писклива личност – каза той и се прихвана първо с единия крак, а после с другия.

Конецът се люлееше. Беше чудно, как толкова слаб конец можеше да държи големия паяк.

– Ах, помогнете ми да изляза! – замоли се Мая. – Ще Ви се отблагодаря колкото мога по-добре.

– Затова съм и дошъл, – каза паякът и се засмя някак особено.

Но макар и усмихнат, той изглеждаше подъл и лош.

– С люшкането си ще ми развалите цялата мрежа. Стойте мирно и ще Ви освободя.

– Благодаря Ви много, много – извика Мая.

Паякът се приближи съвсем близо до нея. Прегледа, дали беше замотана добре.

– Как сте с жилото? – попита той.

Да, той изглеждаше лош и отвратителен. Мая потрепера от ужас при мисълта, че иска да я докосне. Но тя каза приветливо:

– Не се грижете за жилото ми! Аз ще го прибера и никои няма да се нарани от него.

– Моля, – отвърна паякът. – Мирувайте! Жалко е, наистина, за мрежата ми.

Малката Мая се усмири. Внезапно тя усети, че се върти непрекъснато на едно място. Свят ѝ се зави. Почувства нужда да притвори очи и ѝ прилоша. Но какво стана? Ужасена, тя отвори очи. Още по-здравое се видя омотана в нови лепкави конци, които паякът, изглежда, е имал със себе си.

– Мили Боже! – извика тихо и с треперящ глас малката Мая.

Повече не изтрая. Краят беше настъпил. Тя разбра измамата на паяка. Едва сега беше уловена както трябва и не очакваше спасение. Крилата ѝ се схванаха, тялото ѝ не можеше да се помръдне.

Нейният гняв и яд изчезнаха. Дълбока скръб обхвана сърцето ѝ.

– Не мислех, че има такава подлост и злоба по света, – говореше си тя. – Настъпи нощта на моята смърт. Сбогом, мои мили другари, защо ви оставих? Сбогом, светло слънце! Сбогом на всичко! Аз скоро ще умра!

Паякът гледаше внимателно отстрани. Той се страхуваше още от жилото на малката Мая.

– Е, – попита той подигравателно, – как се чувствувате, моя мила?

Мая беше много горда, за да отговори на тоя измамник. Едва по-късно, когато видя, че не може да понася своята скръб, тя се примоли:

– За Бога, убийте ме по-скоро!

– Хе! – каза паякът, като връзваше няколко скъсани конци. – Мислите ли, че съм глупав като Вас? И без това ще умрете, ако Ви оставя да висите така, а аз ще Ви изсмуча кръвта, когато не ще жилите вече. Жалко е само, че не можете да видите, как сте ми разкъсали мрежата; тогава щяхте да разберете, че заслужавате смърт.

Със светкавична бързина той се спусна към земята, привърза около малък камък края на току-що изнизания конец и го изопна.

След това се качи отново горе, хвана най-здравия конец, на който висеше замотаната Мая, и го повлече заедно с пленницата.

– Елате на сянка, миличка! – каза той – ще изсъхнете на слънце. Тук горе ще ми помагате да плашим другите животинки, които не могат ми убегна! На малките комарчета им идва на ум да нападат гнездото ми. А, за да знаете с кого имате работа, аз се наричам Текла, от семейството на кръстоносците. Няма защо да ми казвате Вашето име, то ми е безразлично – една здрава закуска сте за всеки случай.

Малката Мая увисна под тъмната сянка на къпиновия храст, ниско до земята, безпомощно оставена на жестокостта на паяка, който кроеше да я умори бавно от глад. Скоро тя почувства, че не може да издържа повече в това ужасно положение: да виси с главата си надолу. Тя охкаше тихо и викът ѝ за помощ ставаше по-слаб. Кой можеше да ѝ помогне? Нейните сестрички не подозираха мъките, на които беше подложена, за да дотичат и я освободят.

Изведнъж тя чу, долу в тревата, някакво несмело мърморене и долови думите:

– Ида, и това е достатъчно за всички, за да ми сторите път.

Изплашеното сърце на Мая затупа лудо. Тя веднага разпозна по гласа торния бръмбар Курт, който някога беше изгонен от шуреца Ифи и комуто Мая помогна да се избави от опасното положение.

– Курт, – извика тя колкото се може по-високо, – мили Курт!

– Сторете път! – викаше синият Курт. Наистина, той беше.

– Аз не съм на пътя Ви, Курт, – обади се Мая. – Ах, аз вися над Вас. Паякът ме хвана.

– Но, кой сте Вие? – попита Курт. – Мен ме познават навсякъде. С

това ще се съгласите, нали?

– Аз съм пчелата Мая. О, моля Ви, помогнете ми!

– Мая? Мая? Ах, спомням си! Ние се запознахме, преди няколко седмици. Хай, дявол да го вземе, Вие сте наистина в ужасно положение – трябва да призная това. Моята помощ Ви е необходима. Понеже сега разполагам със свободно време, няма да Ви откажа.

– О, мили Курт, можете ли да скъсате тия конци?

– Тия конци? Искате да ме оскърбите ли?

Курт потупа мускулите на ръката си.

– Гледайте тук, миличка, това е като чиста стомана! Такава сила лесно не се намира. Та това работа ли е – паяжина да късам? Сега ще видите чудо!

Той допълзя до листа, сграбчи конеца, на който висеше малката Мая, хвана се здраво и тласна листа настрана. Конецът се скъса. И двамата паднаха на земята.

– Това е само началото, – каза Курт. – Но защо треперите, мила Мая? Ах, бедната, колко сте бледа! Кой да се страхува толкова много от смъртта? На смъртта трябва да се гледа спокойно в очите, както аз правя. Ей сега ще Ви освободя!

Малката пчелица не можеше да каже нито дума. Чисти, радостни сълзи влажнеха очите ѝ. Тя ще бъде свободна! Отново ще хвърчи в слънчевата светлина, на където ѝ се иска – ще живее!

Внезапно Мая видя над себе си, че паякът слиза надолу по къпината.

– Курт! – извика тя, – паякът иде!

Курт не се уплаши. Само се усмихна под нос. Той беше необикновено силен бръмбар.

– Няма да посмее, – каза Курт без вълнение. Изведнъж над тях ечна злобен, хриплив глас:

– Разбойник! Помощ! Ограбват ме! Какво искате от плячката ми, дебелако!

– Не се дразнете, господине! – каза Курт. – Аз имам намерение да си поприказвам още с моята приятелка. Но, ако Вие се осмелите да изречете дума, която не ми харесва, ще разкъсам и Вас и цялата Ви мрежа. Е? Защо се умълчахте изведнъж?

– Аз съм един нещастник, – отвърна паякът.

– Това не е важно, – изохка Курт. – А сега – махайте се!

Паякът хвърли на Курт поглед, пълен с омраза и злоба, после погледна мрежата си и се замисли. Той бавно пропълзя назад – и тихо, и

ядосано ругаеше. Против бронята на Курт не помагаше никакво хапене, нито жилене.

С негодувание срещу грубата сила и несправедливостите, паякът се скри зад един увехнал лист, отдето можеше да вижда мрежата си.

А долу Курт довършваше освобождението на малката Мая. Той разкъса паяжината и освободи крилете я крачката ѝ – останалото извърши сама. Радостна и щастлива, тя започна да се почиства, макар и малко бавно, защото беше отмаляла от страх и все още трепереше.

– Трябва да забравите всичко, – каза Курт, – и тогава ще спрат тръпките Ви. Опитайте, дали можете да хвърчите.

Мая се повдигна с тихо бръмчене – вървеше отлично. Тя видя, за голяма своя радост, че не беше никъде ранена. Хвъркна бавно до яминовия храст, пи жадно от ароматния меден сок, който се намираше там в изобилие и се върна при Курт. Той беше зарязал къпината и седеше на тревата.

– Благодаря Ви от все сърце, – каза Мая, дълбоко развълнувана от щастие, че е отново свободна.

– Много трябва да ми се благодари, – промълви Курт, но аз съм такъв винаги. Хвъркнете сега! Съветвам Ви да си легнете рано тая вечер, и да спите на ухото си. Далече ли е Вашата къща?

– Не, – отговори Мая, – няколко минути оттук. Аз живея в буковата гора. Сбогом, Курт, никога няма да Ви забравя! През целия си живот няма да Ви забравя!

ДЪРВЕСНИЦАТА И ПЕПЕРУДАТА

Пленничеството у паяка накара малката Мая доста да се позамисли. Тя реши да се пази и за в бъдеще да не се спуска тъй бързо навсякъде. Касандра я учеше да бъде внимателна пред опасностите, които заплашват пчелите, и тя имаше право – светът е голям, а възможностите – много. Малката Мая мислеше над това вечер, когато здрачът падаше над земята и тя оставаше сама. Но при изгрев слънце, както винаги, пчелицата забравяше половината от своя страх и, увлечена от жаждата за приключения, спускаше се отново в пъстрия въртеж на живота.

Един ден тя срещна в малиновия храст някакво чудно същество. То беше ъглесто и сплеснато. На гръбния си щит, защото не можеше да се каже дали това бяха криле или не, то имаше някакви красиви белези. Странното малко чудовище стоеше неподвижно, с полузатворени очи, в сянката на един лист. То изглеждаше замислено. Наоколо ухаеше малината.

Мая поиска да узнае какво е това животно. Хвъркна съвсем близо, кацна на един съседен лист и поздрави. Непознатият не отговори.

– Вий, – извика Мая и бутна листа, който се залюля. Сплеснатата животинка бавно отвори едното си око, погледна Мая и каза:

– Пчела. Нищо ново – пчели много! И отново затвори окото си.

– Каква е особена, – помисли Мая и реши да опознае непознатата. Тя събуди любопитството ѝ. Както хората, които не ни обръщат внимание, Мая се опита да я подмами с малко мед.

– Аз имам много, – каза тя, – смея ли да Ви предложи малко?

Непознатата отвори окото си и погледна Мая в очакване. Какво ли ще каже сега? – помисли си тя. Не се чу никакъв отговор – само окото се затвори отново. Непознатата остана неподвижна, така прилепнала о листа, че от нозете не се виждаше нищо. Можеше да се помисли, че някой я притисна с пръста тъй, че е останала там сплесната.

Мая разбра, че непознатата не ѝ обръща внимание. Но тя не желаше да я прогонят тъй неучтиво, още по-малко преди да постигне целта си. То щеше да бъде същинско падение, а тя не можеше да го изживее.

– Коя сте Вие? – извика Мая. – Забележете, че насекомите никога не отказват да приемат поздрав, особено, ако той е изпратен от пчела.

Непознатата не продума, нито мръдна дори. Не отвори и окото си.

– Това животинче е болно, – помисли Мая, – затова стои на сянка.

Колко е лошо да си болен в такъв хубав ден.

Тя прилетя на листа, съвсем близо до непознатата. – Миличка, – обърна се Мая приятелски – какво Ви е?

Сега непознатото животинче, сякаш тласкано от невидима ръка, започна да се отдръпва по много особен начин.

– Тя няма крака, – помисли Мая, – затова е така огорчена.

Животинчето се хвана за дръжката на листа. Сега Мая видя смаяна, че то беше оставило по следите си някакви малки кафяви капчици.

Колко красиво! – помисли тя, но внезапно някаква неприятна миризма, която идеше от кафявите капки, напои въздуха. Пчелата почти се замая: така силна и противна беше миризмата. Бързо тя хвъркна нагоре, кацна на една малина и запуши носа си, като се тресеше от нервност и отвращение.

– Така, пада Ви се! Защо се закачете с дървесницата? – каза някой над нея и се засмя.

– Не се смейте! – извика Мая.

Тя се огледа. Над нея, върху тънко къпиново клонче, което, се люлееше, седеше бяла пеперуда. Тя пърхаше, разтваряше и затваряше бавно и безшумно своите големи криле, щастлива на слънце. Крилето й имаха черни ъгли, а по средата бяха с кръгли, черни точки. На всяко крило по една, тъй че бяха четири. Мая бе виждала много пеперуди, но с никоя не се познаваше. Тя така се възхити от красотата на тая пеперуда, че забрави яда си.

– Ах, – каза тя – може би имате право, че се смеете. Дървесница ли беше?

Пеперудата кимна.

– Разбира се, – каза тя като продължаваше да се смее – с нея не се излиза наглава. Изглежда, че сте още много млада.

– Не! – отвърна Мая – не съм съгласна с това. Аз съм доста опитна. Работата е, че такова животно не бях срещала. Че кой прави такова нещо?

Пеперудата отново прихна.

– Дървесниците, – каза тя, – обичат да са сами и, тъй като никой изобщо не ги обича, те се опитват по тоя начин да обърнат внимание върху себе си. Ако не беше това, сигурно скоро щяха да бъдат забравени, но тая работа кара да мислиш за тях. И това искат те във всеки случай.

– Колко Ви са хубави крилето, – каза Мая – толкова бели и леки. Мога ли да Ви се представя? Казвам се Мая, от рода на пчелите.

Пеперудата сви крилете си. Така тя изглеждаше като че ли е само с едно крило – източено право нагоре. Тя се приведе малко и отсечено каза:

– Фрида!

Тъй беше името ѝ.

Мая не можеше да се нагледа на крилете ѝ.

– Хвъркнете малко, – помоли я тя.

– Искате да си отида ли?

– О, не! – отговори Мая – исках само да видя как се движат из синия въздух Вашите големи, бели криле. Но нали това ще видя и после? Къде живеете?

– Нямам определено жилище, – каза Фрида – то създава много неприятности. Откакто съм пеперуда, животът наистина е хубав. По-рано, когато бях гъсеница, по цял ден не слизах от листа на зелката – пасях и се карах.

– Какво искате да кажете? – попита учудено Мая.

– По-рано бях гъсеница, – отговори Фрида.

– Не е възможно! – извика Мая.

– Я гледай, – заговори Фрида и насочи крилете си право към Мая. – Че това го знае всеки един. Знае го дори и човекът.

Мая съвсем се обърка. Възможно ли беше подобно нещо на света!

– Трябва да се изразите малко по-ясно, – продума тя със съмнение. – Иначе няма да Ви вярвам вече.

Пеперудата кацна близо до пчелата, на малкия клон от храсталака, и те се залюляха една до друга от утринния ветрец. Сега тя разказа как един ден, когато била още гъсеница, започнала да се омотава, докато се скрила в нежна кафява обвивка и се обърнала на нещо, което наричат какавида.

– А след няколко седмици, – продължи тя, – се събудих от моя тъмен сън, разкъсах обвивката. Никога не мога да Ви опиша, Мая, какво се изпитва, когато след толкова време слънцето блесне в очите. Струваше ми се, че навлязох в някакво топло, златно море и тогава аз обикнах толкова живота си, че сърцето ми тревожно заби.

– Това разбирам, – каза Мая. – С мене се случи същото, когато за пръв път излязох от нашия задушен град и видях светлия свят на цветята.

Малката пчела млъкна за минута. Тя помнеше своето първо излитане. Но след това, тя поиска да научи как са могли да израснат в тясната обвивка големите криле на пеперудата.

Фрида ѝ обясни:

– Те стоят леко и нежно, сгънати като цъфнал цвят на една пъпка. Стане ли светло и топло, цветето се разтваря – то не може да направи друго – и листата се разперват. Така стана и с моите криле. Никой не смогва да се противи на слънцето.

– Да, каза Мая, – така е.

Тя наблюдаваше внимателно бялата пеперуда, която стоеше всред златната утринна светлина срещу синьото небе.

– Често могат да кажат за нас, че сме лекомислени, – каза Фрида – всъщност, ние сме само щастливи. Няма да повярвате, колко сериозно и често се замислям аз над живота.

– Че за какво мислите толкова? – попита Мая.

– За бъдещето мисля най-често, – каза пеперудата – то е много интересно. Но сега трябва да си вървя. Ливадите под планинския склон са пълни със звънчета и синцец. Всичко цъфти. Бих искала да бъда там.

Мая разбра добре това и те се разделиха. Всеки хвъркна в различна посока. Бялата пеперуда – без шум и, като се люлееше, сякаш тихият вятър я носеше. Малката Мая – с тъжно бръмчене, което чуваме през хубавите дни около цветята и за което си спомняме винаги, когато мислим за лятото.

БОРБАТА НА АНИБАЛ С ЧОВЕКА

Близко до хралупата, в която Мая се беше настанила за през лятото в кората на бора, живееше със семейството си дървесният бръмбар Фридолин. Той беше работлив и сериозен мъж. Върху него тежеше грижата за размножаване на семейството. Успял беше и в това много. С гордост гледаше той на своите около петдесет пъргави сина, които му вдъхваха големи надежди. Всеки си беше издълбал тесен, извит канал под кората на дърво, то и се чувствуваше в него добре.

– Моята жена е така наредила, че никой не може да се кръстоса с друг, – казваше Фридолин на Мая. – Синовете ми още не се познават: пътищата на техния живот вървят по различни посоки.

Мая познаваше отдавна Фридолин. Тя знаеше, че хората не обичат него и рода му, но тя го намираще много мил и нямаше още основания да го избягва.

Сутрин, докато гората още спи и слънцето не е изгряло, тя често го чуваше леко да чука и дълбае, сякаш звъни тихо, като нежно шуртене или като че ли диша дървото на сън. По-късно, тя виждаше мекия кафяв прах, който той изхвърляше от дупката си.

Една сутрин, рано още, той дойде при нея, както правеше често, за да попита дали Мая е спала добре.

– Няма ли да излезете днес? – продължи той.

– Не, – каза Мая, – много е ветровито.

Това беше вярно. Гората шумеше и клатеше бурно и страховито клони. Листата трептяха – сякаш искаха да хвъркнат. При всеки нов тласък на вятъра, наоколо ставаше светло, сякаш дърветата бяха оголели. В бора, в който живееха Фридолин и Мая, вятърът свиреше с писък, сякаш дървото се ядосваше и гневеше. Фридолин въздъхна.

– Цяла нощ работих – каза той, – какво да се прави? Нали трябва да видят, че съм свършил нещо. Но не съм много доволен от този бор, бих искал да се пренеса на някоя елха.

Той избърса челото си и съдържано се усмихна.

– Как са децата? – попита Мая приятелски.

Фридолин благодари.

– Работата не ми изглежда много в ред, – каза той бавно, – но надявам се всичко да тръгне на добре.

Така, както седеше тоя малък, кафяв мъж, със своя гръден щит,

който приличаше на грамадна глава, и с късите си, малко подрязани, твърди криле, изглеждаше на Мая доста смешен. Но тя знаеше добре, че той е опасен бръмбар, който причинява тежки повреди на големите горски дървета. Попадне ли неговият народ на някое дърво, зелените клончета бързо увяхват, а самото дърво умира и нищо не може да го спаси от малките разбойници, които разяждат кората, под която се изкачва хранителният сок до върха. Разказват че този народ е унищожил вече много гори. Мая замислено наблюдаваше бръмбара и с радост пресмяташе колко полезно и могъщо можеше да бъде това животно.

Фридолин въздъхна и загрижено каза:

– Ах, животът щеше да бъде хубав, ако нямаше кълвачи.

– Да, да, – клюмна Мая. – Вярно е. Кълвачът изпояжда всичко, каквото намери.

– Да беше само това, – продължи Фридолин, – ако нямаше и лекомислени хора, които повреждат кората! Да би бил само той моят враг, щях да кажа тогава: Добре, в края на краищата нека живее и един кълвач. Но аз намирам за необяснимо, как тая птица ни следва чак под кората до скривалището ни и дълбоко из нашите дупки.

– Не, – каза Мая, – той не може да прави това. Той е твърде голям, доколкото зная.

Фридолин погледна Мая с извити вежди и поклати важно глава. Виждаше се, че се радва дето знаеше нещичко повече.

– Голям ли? – попита той. – Кой говори за неговата големина? Не, миличка, големината му не ни плаши, а неговият език.

Мая разтвори очи. Сега тя научи от Фридолин, че кълвачът има дълъг, тънък език, кръгъл като червей, остър и лепкав.

– Той може да го изтегли тъй, че да стане най-малко Десет пъти по-дълъг от мен – извика бръмбарът и махна с ръка. – Едва си помислил, че си видял края му, ето че той е станал по-дълъг. Безсъвестен, какъвто е кълвачът, той го пъха из всички пукнатини и цепки на кората и си Мисли: „Тук вътре има някой“. Този език влиза дори и през нашите тесни каналчета, – бог ми е свидетел, – всичко, което докосне, здраво го прилепва и изтегля себе си.

– Аз не съм страхлива, съвсем не съм такава, – каза Мая, – но тази работа ме стресва.

– Ах, Вие сте добре с Вашето жило, – каза Фридолин завистливо. – Всеки ще се замисли, преди да му ожилят езика. Но какво да кажа за нас? Моята братовчедка изпита вече това. Неотдавна бях се скарал с нея, заради жена ми. Спомням си ясно цялата случка. Тя ни дойде на

гости и не познаваше още добре разположението на къщата. Неочаквано чухме кълвачът да рови и хлопа – той беше от по-малките. Обикновено ние го чуваме отдалече и се предпазваме. Но този път той трябва да е започнал работата си точно от нашата къща.

Изведнъж чувам моята нещастна братовчедка да крещи в тъмнина: „Фридолин, аз се залепям!“ – Долових още едно отчаяно махане. И настана тишина. Кълвачът чукаше вече някъде наблизко. С моята братовчедка беше свършено. Тя беше погълната веднага. Казваше се Агатия.

– Чуйте, как тупти сърцето ми! – каза тихо Мая. – Не трябваше да разказвате така бързо. Ах, какви ли не ужасии стават по света!

И малката пчела си спомни за своите патила и се замисли за всичко, което можеше да ѝ се случи още. Изведнъж Фридолин започна да се смее. Мая го погледна смяяна.

– Внимавайте, – извика той, – сега иде нещо такова – чудо Ви казвам! Но Вие сама ще го видите.

Мая проследи погледа му и видя някакво особено животно да се катери по дървото. Никога тя не е вярвала, че може да има такива животни. Отначало страхът ѝ беше по-голям от учудването. Тя попита бързо Фридолин, дали да се скрие.

– И през ум да не Ви минава това, – каза бръмбарът – дръжте се спокойно и поздравете учтиво господина. Той е много учен. Има големи познания, а при това е много добродушен и скромнен и като всички подобни на него, малко смешен. Вижте какво прави!

– Сигурно обмисля нещо, – каза Мая още учудена.

– Бори се с вятъра, – обясни Фридолин и се засмя – стига да не са му разбъркали краката.

– Нима тези дълги конци са краката му? – попита с широко отворени очи. – Такова нещо не бях виждала.

Междувременно непознатият се приближи. Мая го видя по-добре. Изглеждаше, като че ли ходи из въздуха – така високо стърчеше малкото му кръгло тяло върху невидимите дълги крака. Те се движеха на всички страни, далече от него, като нежно, тънко, подвижно столче. Той стъпваше внимателно. При това клъбцето на неговото тяло ту се издигаше, ту се снишаваше. Краката бяха толкова тънки и дълги, че единият от тях надали би могъл сам да носи върху себе си тялото. Потребни му бяха всички крака.

Мая плесна с ръце.

– Я гледай! – извика тя. – Можете ли си представи, че такива нежни крачка, тънки като косъм, могат да бъдат тъй подвижни и годни за

работа и те да знаят как да я вършат? Аз го смятам за чудо, Фридолин.

– Оставете! – каза бръмбарът. – Когато нещо е смешно, смейте се; по-нататък – нищо.

– Не ми е до смях, – отговори Мая. – Често се смеем на работи, за които по-късно мислим, че не сме ги разбирали.

Непознатият беше вече дошъл. Той погледна Мая от височината на своите крака, през ъглите на всяко коляно, и каза:

– Добро утро! Същинска буря, господа. Вее ветрец, не е от добрите, нали? Или какво? Вие може би мислите другояче?

И той се хвана колкото се може по-здраво.

Фридолин прикри усмивката си, но малката Мая отговори учтиво, че тя е на същото мнение и че затова Днес няма да излиза. След това тя се запозна с него. Непознатият я гледаше през коленете си.

– Мая, от рода на пчелите, – повтори той, – радвам се истински. Аз съм слушал много за пчелите. Трябва да Ви призная, че малко се стеснявам при запознаване, защото нашето голямо семейство е известно под различни Имена. Наричат ме чирак-тъкач, шивач или обушар. Във всеки случай, аз съм от рода на паяците. Името ми е Анибал.

Да се спомене за паяка звучи доста грозно за всички насекоми. Мая също не можа да скрие ужаса си. Тя си спомни за своето пленничество при паяка Текла. Но личеше, че Анибал нищо не забеляза. Тя си помисли – ако трябва, ще хвъркна, той може да ме проследи само с очи – криле няма, а мрежата му е на друго място.

– Аз съм изпълнен с мисли, с много мисли, – каза Анибал. – Ако ми позволите, ще се преместя там – зад големия клон ще бъда по-запазен.

– Моля, – каза Мая и му направи път. Фридолин се сбогува с нея, но малката Мая остана с удоволствие на същото място. Тя искаше да научи нещо за Анибал. – Какви ли не животни има по света, мислеше си тя, – навсякъде ще откриеш някое ново.

Вятърът поутихна и слънцето надникна през клоните на дърветата. Някъде долу, в храсталаците, червеношийка чуруликаше песента си и пълнеше гората с щастие. Мая можа да я види, кацнала на един клон. При пеенето гърлото на птицата трепереше, а главичката ѝ стърчеше нагоре към светлината.

– Да можех да пея като червеношийката, – каза малката Мая, – цял ден бих седяла на дървото и бих пяла.

– Хубаво нещо би излезло от това – с Вашето бръмчение, – помисли си Анибал.

– Птичката изглежда така щастлива, каза Мая.

– Вие сте голяма мечтателка, – рече чиракът-тъкач. – Ако всички животни почнат да искат нещо друго, а не каквото могат, светът скоро би се обърнал с главата надолу. Я си помислете, ако червеношийката поиска да има навсякъде жили, а някоя коза пожелае да хвърчи и да събира мед. И накрая някоя жаба да поиска да има крака, като моите.

Мая се смееше.

– Не, аз не мислех тъй, – каза тя. – Но, струва ми се, чудно хубаво би било, ако всички същества можеха да станат щастливи, като тая птица със своята песен. Но какво е това? – извика тя внезапно, с голямо учудване. – Господине, Вие имате един крак повече. Имате седем крака.

Анибал намръщи чело и погледна без желание пред себе си.

– Сега вече хубаво забелязахте, – каза той наскърбен. – Във всеки случай, аз нямам един крак повече, а един по-малко.

– А! Да не би пък да имате осем крака? – учуди се Мая.

– С Ваше позволение, – отвърна Анибал, – ние – паяците, имаме осем крака. Те ни трябват, пък и така е по-хубаво. Единият го загубих – жалко за крака – но какво да се прави, трябва да се живее, както дойде.

– Трябва да е много неприятно да загубиш един крак, – каза Мая съчувствено.

Анибал хвана брадата си с ръка и постави краката си така, че беше невъзможно да се преброят.

– Ще Ви разкажа как се случи това – каза той. – Естествено е, че при подобни случаи човек играе винаги голяма роля; всеки от нас гледа пред себе си, но човекът е невнимателен и смята всяко нещо за парче дърво. Да Ви разкажа как изживях нещастieto си.

– Ах, моля Ви се – каза Мая и се намести по-добре – ще ми бъде много приятно. Навярно сте преживели извънредно много работи.

– Вярно е, – каза Анибал. – Сега слушайте! Нашият род принадлежи към нощните. Аз ще Ви обясня това. Някога живеех в една зелена градинска къща. Отвън тя беше обрасла с бръшлян. А няколкото прозорци бяха със счупени стъкла, така че можех свободно да влизам и излизам през тях. Когато се смръкваше, човекът идеше през градината. Той носеше в едната си ръка едно изкуствено слънце, което се нарича лампа, в другата една стъкленница, а под мишницата – хартия. Освен това в джоба си имаше още малка стъкленница. Той поставяше всичко на масата и започваше да мисли, защото искаше да запише мислите си на хартия. Вие, без друго, сте виждали хартия в гората, или из градината. Черното върху нея са мислите на човека.

– Чудно нещо, – каза Мая, щастлива, че ще научи толкова нови

работи.

– За тая цел, – обясни Анибал по-нататък, – човекът носи със себе си двете стъкленици. В малката той потапя една клечка, а от голямата пие. Колкото повече пие, толкова по-добре върви работата му. Разбира се, че той пише всичко каквото знае за нас и е много прилежен. Но голяма работа не свършва. Досега човекът е научил много малко за нас, насекомите. Той не знае почти нищо за нашия душевен живот, а на сърцето ни и неговите опасения не обръща никакво внимание. Впрочем, Вие ще чуете.

– Не мислите ли добре за човека? – попита Мая.

– Напротив, – отговори Анибал и погледна низко пред себе си – но да си със седем крака е доста лошо.

– Ах, да! – съгласи се Мая.

– Една вечер, – продължи Анибал, – както винаги, аз бях на прозореца за лов, а човекът седеше пред двете си стъкленици и се мъчеше да прави нещо. Аз бях ядосан: голям брой малки мушички и комари, от лова на които зависи моята радост в живота, се бяха наместили около изкуственото слънце на човека и невъзпитани, каквито са те, блъскаха се в него.

– О! – каза Мая – и аз бих се загледала в такова нещо.

– Гледане! Но гледане е едно, а блъскане друго. Вижте лудориите, които тая сбирщина върши около лампата. Че си блъскат по двадесет пъти главата в лампата – това е още нищо. Но понякога те го вършат толкова често, че си изгарят крилата. При това непрекъснато лудуват в светлината.

– Бедните животни! – каза Мая. – Навярно са се заблудили и не могат да си намерят пътя.

– Тогава по-добре би било за тях да стоят на прозореца или по листата, – каза Анибал. – Там поне ще бъдат запазени от лампата – пък и аз ще мога да ги ловя. В тая съдбоносна нощ видях през прозореца безброй обгорени и полумъртви комари около лампата. Човекът не им обръщаше внимание, затова реших да си ги хвана. Но може ли да се предвиди всичко на света?

– Не! – каза Мая.

– Ето, това е причината за моето нещастие. Тихо и предпазливо аз пропълзях нагоре по масичката, докато стигнах края ѝ. Човекът изглеждаше страшно голям. Погледнах какво прави. Бавно се придвижих и доближих лампата. Докато се прикривах зад стъклото, всичко вървеше добре. Но едва пристъпих пред стъклото, и човекът ме видя и посегна

към мене. Той взе краката ми между пръстите си, издигна ме до големи-те си очи и каза: „Я, гледай!“ При това той грубиян се хилеше с цялото си лице, сякаш беше си намерил някаква играчка.

Анибал въздъхна. Малката Мая стоеше мирно. Най-после тя попита:

– Наистина ли човекът има толкова големи очи?

– Помислете сега за мене и моето положение? – извика възбудено Анибал. – Помъчете се да си представите душевното ми състояние. Кой може да виси с удоволствие на единия си крак, пред едно око двадесет пъти по-голямо от тялото му? Всеки един от зъбите на човека, които блесваха бели в устата му, беше два пъти по-голям от мене. Е, защо се замислихте?

– Страшно! – каза Мая. – Ужасно!

– Тогава, слава богу, че кракът ми се откъсна. Какво щеше да стане, ако беше се задържал! Аз паднах и побягнах бързо, колкото ми държаха останалите крака. Скрих се зад стъкленницата. Под нейната закрила, изпратих най-страшните закани против човека. Затова той отказа да ме преследва. Постави откъснатия ми крак на бяла хартия и почна да наблюдава мъките му да побегне – нещо, което кракът ми не можеше да направи без мене.

– Движеше ли се той още? – попита Мая учудена.

– Да, – обясни Анибал, – нашите крака правят това, веднага след като ги откъснат от тялото. Кракът тичаше. Аз не бях при него и той не знаеше каква посока да вземе. Безсмислено пляскаше на едно и също място. Човекът го гледаше, хващаше се за носа и се смееше безсърдечно на желанието на моя крак да изпълни дълга си.

– Това е невъзможно, – каза малката Мая, съвършено изплашена, – един отмахнат крак не може да мърда.

– Какво е това отмахнат крак? – попита Анибал. Мая го погледна.

– Крак, който е махнат от мястото му, – обясни тя, – у дома така казват.

– По-добре би било да се научите в сериозния живот и пред образовани хора да не употребявате Вашите изрази, запомнени от детинство – изрече строго Анибал. – Казва се откъснат крак. И вярно е, че краката ми се движат дълго, след като са били откъснати.

– Не, – каза Мая, – не бих могла да повярвам без доказателство.

– Да не би пък да искате да си откъсна пред Вас още един крак? – попита Анибал сърдито. – Аз забелязах вече, че с Вас човек не може да се разбере.

Мая се смути много. Тя не разбираше защо чиракът-тъкач се разсърди и в какво беше виновна. „Съвсем не е лесно да разговаряш с чужди хора“, помисли си тя. „Те си мислят друго и често не разбират, че нищо лошо не е казано“. Тя се наскърби и погледна някак загрижено големия паяк с дълги крака и с мрачно лице.

– Всъщност не би било зле да Ви изям, – каза внезапно Анибал, който възприе като слабост добрината на Мая.

В същия миг случи се нещо странно с малката Мая скръбта ѝ веднага изчезна и, вместо ужас и страх, в сърцето ѝ кипна гняв. Тя се повдигна малко, и почти без да съзнава, забръмча пискливо и като разпери малко хубавите си, прозрачни криле, каза с пламнали очи:

– Аз съм пчела, господине!

– Пардон! – измънка Анибал, обърна се и без да я поздрави, слезе по стъблото надолу и взе да бяга колкото се може по-бързо със седемте си крака.

Мая я досмеша. Отдолу Анибал започна да ругае с висок глас:

– Характерът Ви е лош. Излизате с жилото напред пред онези, които жестоките удари на съдбата са направили немощни да се борят. Но часът Ви ще удари и когато изпаднете в неволя, ще си спомняте за мене и ще се разкаете за всичко.

Той изчезна под листата. Малката Мая не можеше вече да разбира всичко. Беше ѝ добре. Вятърът беше затихнал и денят обещавахе да бъде хубав. Високо в небето се издигнаха към дълбоката синина бели облаци. Те изглеждаха спокойни и щастливи, като добрите мисли на бога. Малката Мая беше обхваната от горещ непреодолим копнеж по сочната сенчеста зеленина на горските лъки и по светлите склонове отвъд голямото езеро, където отдавна бе започнал весел живот. Тя видя да се люлеят тревите, а накрая на гората, в малките блата, растяха високи, жълти лилии. През техните чашки се виждаше тайнствената нощ на елховата гора, която вееше студено и скръбно. Тя знаеше, че някъде в нейната здрачна тишина, която слънцето багреше с червени утринни блясъци, се намира страната на приказките.

И тя полетя из въздуха. Дори не се досети, че хвъркна. Горските лъки и цветя я викаха.

– О, Божичко! – помисли си тя. – Колко е хубаво да се живее!

ЧУДЕСАТА НА НОЩТА

Така прекарваше малката Мая дните и неделите на своята младост сред насекомите. При обиколките си, при всички радости и опасности из хубавия, летен свят, тя почти не срещаше другарите си от детинство и често я обхващаше голяма, мъчителна болка по напуснатото царство на нейния народ. Тя познаваше и часове, в които чезнеште от желание да работи, да направи нещо полезно, да попадне между близки. Но малката Мая, дълбоко в душата си, беше неспокойна и едва ли би се почувствала вече добре сред пчелите. Както между животните, така и между хората, преди всичко се вижда, че отделният характер не винаги прилича на другите и че трябва много да се внимава и да се преценява, преди да се осъди едно същество. Защото е невъзможно зад едно такова качество на характера да се крие само леност или своенравие – то прикрива понякога голям копнеж по великото или доброто, което не всеки ден предлага, и тогава младите немирници стават развити и учени мъже или улегнали и добри жени. Добро, чувствително сърце имаше и малката Мая. И нейното влечение към широкия хубав свят, в който тя се роди за живот, идеше от добро желание и от голяма радост пред великолепието на света. Но тежко е да бъдеш сам сред щастието на хубави изживявания и Мая колкото по-често изпитваше това, толкова по-силно чезнеште от желание за приятелство и любов. Тя не беше вече млада, но хубава, зряла пчела, надарена със светли и здрави криле, с остро и опасно жило, с опитно чувство към опасностите и радостите на нейния живот. Тя беше научила много работи и беше събрала познания, които искаше вече да използва за нещо. Може би щеше да бъде добре, ала един Ден би се върнала в кошера, за да се хвърли пред краката на царицата и да измоли прошка от нея. Но едно горещо желание я възпираше да направи това: тя искаше да се запознае с човека. Мая бе чула толкова противоречиви работи, че вместо да научи нещо за него, се обърка съвсем. Все пак тя предчувствуваше, че в целия свят няма нищо по-могъщо, по-умно и по-възвишено от човека.

В своите лутаници, наистина, тя бе виждала някъде от високо и далече хора – черни, бели, червени, дори и такива, облечени в пъстра премяна – малки и големи. Но никога отблизу. Веднъж тя забеляза нещо червено да блести на извора, помисли, че е цветна леха и отлетя нататък. Видя един човек със златни коси и розово лице. Облечен в червена

дреха, той спеше всред цветята до извора и изглеждаше, въпреки своята страшна големина така добър и мил, че заплака от очарование. Забрави всичко наоколо. Искаше да гледа само човека. В тоя миг всичко лошо, което бе чула за него, ѝ се видя невероятно. Лоша лъжа. Не можеше да бъде друго освен лъжа това, що бе чула за милото същество, което спеше под сянката на шепнештата бреза.

По-късно при нея дойде комар и я поздрави.

– Божичко, – извика Мая, пламнала от възбуда и радост – вижте там човека! Колко е хубав и добър! Не се ли радвате?

Изненадан, комарът погледна Мая, после бавно се обърна към предмета на нейното учудване.

– Да, – каза той, – добър е, разбира се, аз току-що го убодох. Погледнете как коремчето ми червенеет от неговата кръв.

Мая притисна с ръка сърцето си – така се ужаси от дързостта на комара.

– Ще умре ли? – извика тя. – Де го ранихте? Отде взехте тая смелост и как можеше да Ви дойде на ум такава недостойна мисъл? Вий сте същинско грабливо животно!

Комарът се засмя и отговори самодоволно с ясното си високо гласче:

– Но той е много малък човек. На тая големина той се нарича момиченце, ако краката му са покрити до половината с цветна броня. Разбира се, аз мога да пробода и през нея, но няма да стигна чак до кожата. Вий изглеждате да сте голям невежа. Вярвате ли, че хората са добри? Аз още не съм намерил някой да ме е удостоил доброволно и с най-малката капчица кръв.

– Аз зная много малко за човека, – каза Мая с половин глас.

– Но от всички насекоми вие най-често виждате човека и най-много му слугувате. То се знае вече.

– Аз напуснах нашето царство, – призна Мая. – Не ми се харесваше там. Поисках да видя света.

– Да, то си личи, – каза комарът и пристъпи по-близо.

– Как Ви хрумна да заскитате? Но трябва да Ви кажа, че ми харесва, дете сте тъй независима. От своя страна аз никога не бих се решил да служа на хората.

– И те служат на нас, – каза Мая, която не търпеше да бъде унижаван народът ѝ.

– Възможно е, – отговори комарът. – От кой народ сте Вие?

– От народа на пчелите в градината на замъка. Нашата царица е

Елена осма.

– Така, така, – каза комарът и се поклони – завиден род. Моите почитания! Наскоро вие имахте революция, нали? Чух мълвата, която се разнесе. Вярно ли е?

– Да! – каза Мая гордо.

Тя се почувства доволна и радостна. Нейният род беше тъй много известен. Дълбоко в сърцето ѝ се събуди отново мъката по нейния народ и тя искаше да направи нещо голямо и добро за своята царица и за доброто на държавата ѝ. Затова забрави да попита още нещо за човека. Може би тя не иска да запита, защото не очакваше да чуе добра дума от комара. Тя го смяташе за нахален и дързък, а такива същества рядко говорят добро за другите.

Междувременно комарът беше отлетял.

– Ще изсмуча още малко кръв, – извика той – а по-късно ще хвърча с другарите в залеза, за да имаме утре хубаво време.

Мая се обърна. Тя не можеше да гледа как комарът наранява детето, което спеше. От друга страна, учудваше се, че то не умира още от това. Касандра ѝ беше казала: „Ужилиш ли някого – знай, че ще умреш“.

Мая си спомни този случай, но желанието ѝ да научи колкото се може повече за човека, съвсем не беше удовлетворено. Тя реши да бъде по-смела и, без да се бои от пречките, да стигне до целта си.

* * *

Писано било това желание на Мая да се изпълни по много чуден начин и много по-хубаво, отколкото очакваше тя. През една топла лятна вечер малката пчела си беше легнала по-рано от обикновено. Среднощ внезапно събуди. Такова нещо още не беше ѝ се случвало. Не да се опише учудването ѝ, когато отвори очи и ви-малката си спалня, цяла блеснала в тиха, синя светлина, която идеше откъм входа. Самият отвор блестеше като под сребристосиня завеса. Отначало Мая не посмя дори да помръдне. Но тя не се страхуваше, защото, заедно със светлината, някаква чудна тишина царуваше около нея. Отвън, из въздуха, се носеше звън, тъй нежен и сладък, какъвто тя никога не беше чувала.

Най-после тя пристъпи към изхода на своята хралупа. Боязливо направи последната крачка и, цяла обляна в блясъка на тоя необикновен час, погледна навън. Целият свят ѝ се стори сякаш омагьосан от някакво чудо. Навред светеше и се разискряше блясъкът на най-чисто сребро, хиляди светли бисери горяха бледо и нежно в тревата, която отдалеч

изглеждаше като че ли е покрита с тънко було. Стъблата на брезите и спящите листа бяха изрисувани със сребро. А всичко наоколо и в тихата прозрачна далечина беше обвито в нежна, синя светлина:

– Това е нощта, това може да е само нощта, – прошепна малката Мая и скръсти ръце.

Високо на небето, малко закрито от листата на букови клони, стоеше някакво пълно, светло, сребърно кълбо. От него идеше светлината, която правеше света така хубав. Сега Мая видя около луната, на небето, да горят безброй светлинки – по-хубави и по-нежни от всичко, което бе виждала някога. Тя не знаеше що да прави от щастие: тя вижда нощта, луната, звездите и техните чудеса. Мая бе чула сама за всичко това, но никога не го вярваше.

Сега тя отново долови съвсем близо и ясно чудната нощна песен, която я събуди. Това беше някакво чуруликане с ясен сребърен тон, сякаш лунната светлина изливаше тия звуци. Огледа се и потърси наоколо. В радостната игра на светлини и сенки беше мъчно да се види нещо: всичко беше пълно с тайнственост и все пак тъй истинско и хубаво.

Мая не се удържа дълго в скривалището. Тя не можеше да не излезе в тая нова хубост на света. „Бог ще ме закриля, нали не мисля нищо лошо за него“? – Помисля си тя.

Тя искаше да полети към синята светлина над ливадата, дето грееше пълната луна, когато видя върху буков лист малка крилата животинка. Тя се изправи към луната, повдигна леко едното си крило, после с бързи драскания прекара краченцето си по него – сякаш засвири на скрита цигулка. Наоколо звънна предишното чуруликане на сребърни гласове и изпълни лунната нощ. – Чудесно, – възкликна Мая, – не, просто божествено!

Тя бързо хвъркна към него. Лятната нощ беше светла и мека. Малката пчела дори не забеляза, че е по-студено, отколкото през деня. Когато стигна листа на непознатия, той прекъсна свиренето. На Мая се стори, че стана тихо, както никога. Това беше неприятно. През тъмните листа надничаше бялата студена светлина.

– Добър вечер! – поздрави учтиво малката пчелица. Тя мислеше, че и през нощта трябва да се поздравява тъй, както и денем. И добави бързо:

– Простете, ако Ви безпокоя, но във Вашата песен има нещо, което привлича, – щом я чуеш и тръгваш към нея.

Непознатият гледеше Мая с широко разтворени очи.

– Що за пълзящо животно сте Вие? – попита той. – Досега не бях

виждал такава.

– Но аз не съм пълзящо животно, – каза сериозно пчелата – аз съм Мая, от рода на пчелите.

– Ах, от рода на пчелите! Тъй, тъй, – рече непознатият. – Вие живеете през деня, нали? Аз чух от таралежа нещо за Вас. Той ми разказа, че вечер изяждал мъртвите, които се изхвърлят от кошера ви.

– Да, – каза Мая с тиха боязливост – вярно е. Касандра ми разправи, че таралежът идвал в нощния здрач, млясал и търсел умрели. Пазачите съобщили това. Впрочем, познавате ли се с таралежа? Таралежът е таково страшно чудовище.

– С това не съм съгласен, – каза непознатият. – Ние, нощните шурци, живеем много добре с него. Разбира се, той се опитва да ни сграбчи, но не успява. Ние често го дразним и си играем с него. Наричаме го чичо. Но, в края на краищата, всеки трябва да живее, нали? И мен ми е всичко безразлично, докато никой не живее на гърба ми.

Мая поклати главичка – тя не беше съгласна. Но не искаше да насърбява непознатия. Тя попита приятелски:

– Значи, Вие сте шурец?

– Да, нощен шурец. Но Вие не трябва да ми отнемате времето повече. Аз искам да свиря. Пълнолуние е – и нощта е чудна.

– Ах, направете едно изключение, – помоли го Мая. – Разкажете ми нещо за нощта.

– Лятната нощ е най-хубавото на света, – отговори шурецът, – тя изпълва сърцето с блаженство. Но ако сте чули нещо от песента ми, аз не мога да Ви го обясня. Защо трябва да се знае всичко? Ние, бедните същества, знаем от живота само малка част, но можем да чувстваме цялото вълшебство на света.

И той започна своята светла, ликуваща, сребърна песен. Тя звучеше ясно и силно – чуваше се чак до Мая. Малката пчела стоеше неподвижна в синята лятна нощ. Слушаше и мислеше върху живота.

Наоколо всичко утихна. Нещо тихо бръмна. И тя видя шуреца да отлита в лунната светлина.

– От нощта става толкова тъжно – мислеше малката Мая.

Сега тя поиска да хвъркне към цветното поле. Край брега на извора растяха водни лилии. Те се оглеждаха в бързия поток, който носеше със себе си лунната светлина. Това беше чудесно. Водата шепнеше и блещукаше, а приведените лилии сякаш бяха заспали. Те бяха заспали от истинско щастие, – мислеше си малката пчела. Тя кацна върху един бял лист на цвете, в сред лунната светлина, и не можеше да извърне поглед

от живата вода на потока, която блясваше в трептящи искри и отново угасваше. Оттатък, на брега, блещукаха брезите, сякаш обсипани със звезди.

– Накъде ли отива тая вода, – мислеше си Мая. – Щурецът има право, ние толкова малко знаем за света.

Тогава тя чу близо до себе си, от чашката на една лилия, някакво нежно гласче, така чисто и звънко, сякаш неземеен звук. Сърцето ѝ се развълнува. Дъхът ѝ спря.

– О, какво ли ще се случи, – пошепна тя, – какво ли ще видя?

Лилията се леко залюля. И сега Мая видя един от листата да превия края си слабо навътре. Пред очите ѝ блесна малка, снежнобяла ръка, която се държеше с тънките си пръстчета. След това се появи малка, руса главичка, а после светло, облечено в бяло, нежно телце. И едно съвсем малко създание изскочи от чашката на лилията.

Никой не може да опише ужаса и радостта на малката Мая. Тя стоеше вкаменена и не можеше да откъсне очите си от видението.

Малкото същество се покатери на цвета, повдигна ръчички към лунната светлина и погледна в светлата нощ с блажена усмивка. Тогава по прозрачното малко тяло премина лек трепет и, неочаквано, от раменете се разпериха две светли криле – по-бели от лунната светлина и чисти като сняг. Те изникнаха над русата глава и паднаха чак до краката. Никога, никога през своя живот малката Мая не беше виждала нещо по-мило.

Докато светлото малко същество стоеше с издигнати към небето ръце, отново се разнесе гласът му и Мая долови следната песен, която се носеше в нощта:

Мойта родина е светлината,
ясното небе е радостта ми.
Тях смъртта ще промени и двете,
но душата ми ще си остане.

Моята душа е туй дихание,
що от всяка хубост се опива,
и от божий образ се разлива,
и от всяко негово създание.

Малката Мая се разплака. Тя не можеше да си обясни що става. Чувствуваше се така печална и същевременно толкова щастлива.

Тогава малкото същество се обърна към нея:

– Кой плаче тук? – попита то с ясен гласец.

– Ах, аз – заекна Мая – простете за безпокойството!

– Но защо плачеш?

– Не зная, – каза Мая. – Може би, защото Вие сте тъй красив. Кой сте вие? Ах, кажете ми! Ако желанието ми не е много голямо, вероятно сте някой ангел.

– О, не! – каза малкото същество съвсем сериозно. – Аз съм елф и живея в цветята. Но говори малко по-спокойно! Какво правиш ти, малка пчелице, нощем из полето?

Цветният елф прилетя над Мая, кацна на един превит лист на лилия, който се залюля, и се загледа сериозно и приятелски в малката пчела. И, докато Мая му разказваше всичко, каквото знаеше и желаше, какво е направила – големите тъмни очи в лицето на цветния непрекъснато я гледаха изпод златните коси, които сияеха на луната.

Когато Мая свърши историята си, цветният дух я погали по главичката и я гледаше така нежно и мило, че малката Мая притвори очи от щастие.

След това той ѝ разказа:

– Ние, елфите, живеем само седем нощи, но сме заставени да останем в цветето, дето сме се родили. Излезем ли от него, тогава ние умираме в утринната зора.

Мая от страх и ужас разтвори широко очите си.

– О, по-скоро, по-скоро, върнете се в цветето! – извика тя.

Елфът тъжно поклати глава.

– Много късно е вече, – каза той. – Но чуй по-нататък! Повече от елфите напушат своите цветя, защото с това е свързано голямо щастие. Който излиза от цветето си и отрано се жертвува, придобива чудна сила. С нея той може да изпълни най-хубавото желание на онова същество, което срещне първо. Ако той наистина пожелае да напусне цветето, за да направи щастлив другого, веднага му порасват криле.

– Ах, чудесно! – извика Мая. – И аз бих излязла от цветето. Трябва да е чудно хубаво да изпълниш най-силното желание на другого.

Малката пчела не вярваше, че тя е първото същество, което елфът среща, когато излезе от цветето.

– А после, – попита тя, – трябва ли да умреш после? Елфът наведе глава, но не беше печален.

– Ние виждаме и утринната зора, – каза той. – Но падне ли роса, нежният воал, който виси над тревата, ни отвлича в полето. Не си ли виждала тоя воал често да блести, сякаш има скрита светлина в себе си?

Това са елфите, техните криле и дрехи. И щом изгрее зората, ние се превръщаме в росни капки. Ние биваме поглъщани от цветовете на нашите цветя и след време пак излизаме от цветните чашки като елфи.

– Бил ли си по-рано друг елф? – попита задъханата Мая.

Цветният елф приведе глава.

– Да, но аз не помня това. В нашия цветен сън ние забравяме всичко.

– О, чудна е твоята съдба! – извика малката Мая.

– Това е съдбата на всички земни същества, – каза елфът. – Вгледай се само добре! Дори ако те не се събуждаха от своя смъртен сън в цветя. Но затова няма защо да приказваме днес.

– О, аз съм щастлива! – зарадва се Мая. – Нямах ли някое желание? – попита елфът. – Не знаеш ли, че си първото същество, което срещнах, и че трябва да изпълня най-съкровено то ти желание.

– На мене ли? – извика Мая – Но аз съм пчела. Това е много голяма радост за мене. Аз не заслужавам да бъдете толкова добър към мене.

– Доброто и хубавото никой не го заслужава – каза елфът. – То идва при нас като слънчевата светлина.

Сърцето на Мая лудо туптеше. О, тя отдавна имаше горещо желание, но не смееше да го изрази. Изглежда, че елфът го знаеше защото се подсмиваше. Пред него нищо не можеше да се премълчи.

– Е? – попита той и поглади косите на своето чисто чело.

– Бих искала да науча кога хората са най-хубави, – каза малката Мая горещо и бързо.

Тя се страхуваше да не чуе, че такова голямо желание не би могло да бъде изпълнено.

Но елфът се повдигна важно и спокойно и очите му добиха блясък на увереност. Той взе ръката на Мая, която трепереше, и каза:

– Ела, ще полетим заедно! Твоето желание ще бъде изпълнено.

ПЪТУВАНЕТО С ЕЛФА

И така, цветният дух и малката Мая полетяха в лятната нощ през цъфналите цветя. Когато минаваха над извора, бялото огледално отражение на елфа блесна във водата, сякаш звезда падна в нея.

С какво голямо щастие се довери малката Мая на това мило същество!

С удоволствие тя би го попитала и за много други! работи, но не смееше. Тя разбираше, че елфът беше й услужил доста много.

Когато минаваха над една алея с високи тополи, над тях прошумоля една тъмна пеперуда, голяма и силна като птица. Тя им пресече пътя. Елфът ѝ извика:

– Моля, почакай една минута!

Мая се учуди на готовността, с която черната пеперуда го послуша. Те кацнаха на една топола. До тях, в лунната светлина, шумяха листата, а далече в нощната тишина се виждаше цялата околност. Пеперудата кацна срещу Мая. Тя повдигна бавно широките си криле и леко ги навее отново, сякаш искаше да повее някому. Мая видя напреко върху тях, яркосини, широки бразди. Черната глава на пеперудата беше обвита като в тъмно кадифе, а на лицето ѝ горяха две черни очи, като че ли имаше някаква особена тайнствена маска. Колко чудни бяха животните на нощта! На Мая се струваше, че сънува най-странния сън през живота си.

– Вие сте много красива, – каза тя на непознатата – наистина сте красива.

Мая беше препълнена с радост.

– Кой е с тебе? – обърна се нощната пеперуда към елфа.

– Пчела, – отговори елфът. – Срегнах я, когато излизаш от цветната чашка.

Изглежда, че пеперудата знаеше какво значи това, защото тя погледна Мая по-отблизу, с малко завистлив поглед, и кимна важно и замислено. После каза тихо:

– Щастлива сте Вие...

– Наскърбява ли Ви това? – запита Мая сърдечно. Пеперудата поклати глава.

– О, не, – каза приятелски тя и тъй мило я погледна, като че ли беше готова да се сприятели с нея. Но пеперудата беше много голяма за такава дружба.

Елфът попита пеперудата дали прилепът се е прибрал вече.

– О, да, – отговори пеперудата – отдавна! Питаш ме за спътницата си, нали? – добави тя.

Елфът кимна. Мая искаше да узнае какво е това прилеп, но като че ли елфът бързаше. С мило безпокойство той отхвърли блестящите си коси назад.

– Нощта е къса – каза той. – Хайде, Мая, да бързаме!

– Не искаш ли да те понося малко? – попита пеперудата.

Елфът поблагодари.

– Друг път! – рече той.

– Значи, никога, – помисли си малка Мая, когато те излетяха, – призори цветният елф ще умре.

Нощната пеперуда остана на мястото си. Тя се загледа след двамата, докато блясъкът от дрехите на елфа започна да бледнее и потъна в дълбочината на синята далечина. Тогава тя се завъртя бавно на листа си, извърна глава и загледа големите си тъмни криле с широките сини линии по тях.

Тя се замисли.

– Често съм чувала, – бърбеше си тя, – че съм грозна и отвратителна, а дрехите ми не могат и да се сравняват с хубавото облекло на дневната пеперуда. Малката пчелица видя в мен само хубавото.

След това тя помисли дали наистина не е печална Мая и за това я беше попитала.

– Не, – каза тя най-после, – вече не ми е тъжно, това си е!

В това време Мая и цветният елф минаваха през гъстите храсти на една градина. Под лунната светлина градината изглеждаше разцъфнала в красота, която никое земно слово не би могло да опише. Един упояващ, сладък дъх от роса и цветя, унесени в дрямка, омагьосваше всичко в неизказаното величие на природата. Лилавите гроздове на акацията сияеха от преснота, а розовият Храст изглеждаше като малко, пламнало в червени лампи, небе. Белите звезди на ясмина бяха сякаш бледи и скръбни. Те ухаеха силно, като че в тоя час искаха да Раздават всичко, което е тяхно. Мая се забърка съвсем. Тя притисна ръката на елфа, очите на когото горяха и светеха.

– Кой би помислил за това, – каза малката пчелица, – че кой можеше да допусне това?

В тоя миг тя забеляза нещо, което опечали сърце то й.

– О, извика тя – виж, звезда падна! Сега тя се лута и не може да намери за себе си място на небето.

– Светулка, – каза сериозно цветният елф.

Сега Мая, въпреки учудването си, за пръв път забеляза, защо елфът ѝ изглеждаше толкова мил. Той никога не усмиваше незнанието ѝ. Напротив, помагаше на бедните ѝ мисли, когато не са на прав път.

– Те са чудни животинки – продължи елфът. – Носят своя светлина през нощта и оживяват тъмнината сред храстите, дето месецът не може да надникне. Чрез нея те се намират лесно. По-късно, когато отидем при човека, ти трябва да се запознаеш с някоя от тях.

Мая поиска да знае защо.

– Сега ще видиш, – каза елфът. Междувременно те бяха стигнали до една беседка, скрита в ясинови храсти. Кацнаха на земята около беседката, от която се чуваше тих шепот, и цветният елф кимна на една светулка.

– Моля ти се – каза ѝ той, – светни малко! Трябва да минем през тъмните листа, за да влезем в ясиновата беседка.

– Но твоето сияние е по-светло от моята светлина, – отвърнала светулката!

– И аз тъй мисля, – каза Мая, за да прикрие вълнението си.

– Аз трябва да се скрия зад някой лист, – обясни елфът, – инак хората ще ме видят и ще се уплашат. Ние, елфите, се явяваме на хората само на сън.

– Това е друго, – каза светулката. – Аз съм на твоите услуги. Голямото животно, което е с тебе, няма ли да ми направи нещо лошо?

Елфът поклати глава и светулката му повярва веднага.

Сега той взе един лист и се скри грижливо зад него. Бялата му дрека не се виждаше вече отникъде. След това откъсна едно малко синьо звънче, което намери в тревата, и го сложи като шлем върху светлите си коси. Виждаше се само бялото му лице. Но то беше толкова малко, че навярно никой нямаше да го забележи. Той помоли светулката да кацне върху рамото му, като закриваше малко с крилото си лампичката, за да не ослепят очите му от блясъка. Сетне взе ръката на Мая и каза:

– Ела сега! Най-добре е да пропълзим нагоре.

Мая мислеше за казаното преди малко от елфа и, докато се изкачваше, попита:

– Сънуват ли хората, когато спят?

– Не само това – каза елфът, – понякога те сънуват и когато са будни. Тогава те стоят някак си замислени. Главата им се навежда малко, а очите им гледат в далечината, сякаш искат да проникнат в небето. Техните сънища са винаги по-хубави от живота, затова се явяваме и ние в

тях.

Изведнъж елфът сложи малкото пръстче на устните си, изви едно цъфнало и тънко яминово клонче и бутна Мая напред.

– Гледай сега надолу, – каза той тихо, – там ще видиш това, което толкова желаеш.

Малката пчела погледна и видя в лунната светлина двама души, седнали на една скамейка, едно момиче и един младеж. Тя беше облегла главата си на рамото му, а неговата ръка я обвиваше, сякаш искаше да я защити от нещо. Те стояха мълчаливо и се взираха с разтворени очи в нощта. Беше тихо, сякаш двамата спяха. Само в далечината се чуваше шуреца и бавно, бавно минаваше лунната светлина по листата. Малката Мая погледна очарована лицето на момичето. Колкото бледо и печално да изглеждаше то, по него се виждаше сияние от голямо щастие, което като че ли идеше сякаш от някаква скрита светлина. Над големите ѝ очи се вълнуваше златна коса, като тая на елфа, а върху косата ѝ гореше блясъкът на лятната нощ. От червените ѝ полуотворени устни ухаеше дъхът на мъка и блаженство, сякаш Момичето искаше да отдаде всичко, което ѝ принадлежеше за щастieto на мъжа, който стоеше до нея. Тя се обърна към него, притегли главата му ниско към себе си и каза нещо, което разцъфна в усмивка по неговото лице. В очите на мъжа блесна щастие и сила. В този миг той сякаш владееше голямата земя и от нея, като че ли винаги бяха прогонени мъката и злините.

Малката Мая не пожела да чуе, какво е отговорил той на момичето. Нейното сърце трепереше, сякаш изгаряше в блаженството, което беше обладало хората.

– Ето, аз видях най-хубавото, което някога очите ми можеха да видят, – шепнесе тя развълнувана. Зная вече, че хората са най-хубави, когато се обичат.

Тя не помнеше, откога седеше зад листата – тиха замечтана. Когато се обърна, светлината на светулката беше угаснала, а елфът – беше изчезнал.

През изхода на беседката, далече в кръгзора, блестеше тясна, червена ивица светлина.

АЛОИС СЕДМОТОЧКОВ

Слънцето беше изгряло високо над буките, когато на другата сутрин Мая се събуди в своя горски замък. Тя помисли отначало, че цялото приключение от последната нощ е било хубав сън. Но си спомни, че се върна в къщи през студената утрин, а сега е вече обяд. Не, тя действително беше прекарала нощта с елфа и беше видяла хората, които седяха прегърнати под лунната светлина в ясиновата беседка.

Навън слънцето гореше листата, духаше топъл вятър и се чуваха гласовете на безброй насекоми. „Ах, какво знаят другите и какво зная аз!“ Мая толкова се възгордя с последното си приключение, че не искаше да излезе веднага. Струваше й се, че всички ще познаят по нея, какво й се е случило.

Но вън, на слънце, всичко си вървеше по обикновения път. Нищо не беше променено, нищо не напомняше синята нощ. Насекомите идеха, поздравяваха се и отлитаха. Там, в ливадата, сред пъстрите летни цветя, в блясъка на горещия въздух, имаше голямо оживление. Изведнъж на Мая стана тъжно. Тя почувства, че няма никого на света, който да се радва или да тъгува с нея. Не се реши да отиде при другите. „Ще остана в гората“, помисли си тя, „гората е замислена и празнична. Такова е и сърцето ми.“

Почти никой, който бързо и разсеяно преминава гората, не подозира каква тайнственост и колко чудеса крие нейната тъмнина. Затова, трябва да се разтварят клоните на храстите, или пък погледът трябва да прониква между къпиновите листенца, във високите треви или над топлия мъх. Под сенчестите листа на растенията, в дупките по земята и хралупите, сред гнили кори и изсъхнали останки от дърветата, в къдравите жилки на корените, които се извиват като змии по земята, денонощно шуми пъргав и многообразен живот, пълен с радости и опасности, с борби, мъки и удоволствия.

Когато полетя между кафявите дървета и зелените покриви от листа, Мая знаеше много малко за всичко това. Под себе си, в тревата, тя разпозна тясна следа, която минаваше като ясен път през гъсталаците и светлините. Понякога й се струваше, че слънцето изчезва зад облаците – толкова дебела ставаше сянката под високите стволи и в гъстите храсти. След това тя отново долетяваше на светли, златозелени блясъци и минаваше под широколистни малки гори от папрати и цъфнали къпини.

Най-после гората разтвори високите си стълбови порти и пред очите на Мая се разкри широка нива, осветена от златното слънце. Между класовете блестяха житни цветя и макове. Малката пчелица кацна на едно брезово клонче в края на полето и, възхитена, се загледа в широкото златно море сред тишината на тихия ден. То ѝ се стори безкрайно, а по него се люлееха тихи вълни, носени от плахия летен вятър, който духаше нежно и без да наруши спокойствието на хубавия свят.

Няколко малки кафяви пеперуди играеха „от мак на мак“, всред брезите и житото. За младите пеперуди това е една мила игра. Всяка пеперуда кацва на едно цвете, но трябва да има един играч повече от цветята наоколо. Той стои всред кръга на играчите и вика. Когато се чуе гласът му, всички трябва да изхвъркнат и сменят цветята. Който закъснее и не може да си намери цвете, остава в средата и на свой ред трябва да вика. Това беше много забавно.

Мая остана за миг и изпита голяма наслада. „Трябва да се научат на тази игра и малките пчели в кошера“, помисли си тя. „Можем да я наречем «от килийка на килийка». Но Касандра сигурно ще се сърди на това.“

Изведнъж Мая внезапно се опечали. Изглеждаше, че тя си спомни за родината и когато поиска да намери причината за това, някой се обади до нея:

– Добро утро! Както ми се струва, Вие сте зверче. Малката Мая много се уплаши и веднага се обърка.

– Не, – каза тя, – не!

До нея стоеше малко кафяво полукълбо със седем черни точки на гърба. Под тоя червенокафяв свод, който чудно блестеше, надзърташе малка черна главичка с две светли очички. По-надолу Мая видя тънки крачка, които под свода с точките приличаха на паяжини. Тоя малък дебеланчо беше извикал на Мая. И въпреки че беше чуден на вид, той ѝ се хареса. У него имаше нещо приятно.

– Кой сте Вие? – попита тя. – Аз съм Мая, от рода на пчелите.

– Искате да ме оскърбите ли? – попита малкият дебеланчо. – Забележете, че нямате никакво основание за това.

– Но защо пък ще Ви оскърбявам? – попита малката Мая, съвършено изумена. – Аз наистина не Ви познавам.

– Това може да каже всеки един, – избърбори дебеланчо. – Но аз ще ви припомня. Бройте!

И малкият започна бавно да се върти.

– Какво да броя? Точките ли?

– Да, моля – каза бръмбарът.

– Те са седем! – отговори Мая.

– Е? – попита бръмбарът. – После? Не се ли досещате? Тогава ще Ви кажа. Аз се казвам точно тъй, както това, което преброихте. Аз съм от семейството на Седмоточковците и се казвам Алоис. По занятие съм поет. Хората ме наричат още Богородичен бръмбар. Това е тяхна работа. Да го знаете, във всеки случай.

Мая не смееше да възрази. Страхуваше се да не го обиди.

– О, – подхвана Алоис, – аз живея от слънчевата светлина, от тишината на деня и любовта на хората.

– Но не ядете ли нещо? – попита Мая, изненадана.

– Да, листни бубулечки. И Вие ли?

– Не, – каза Мая – но това е...

– Какво е то? Как?

– Не е задължително за всички, – каза Мая плахо.

– Разбира се, – извика Алоис и се опита да повдигне едното си рамо. Но не успя поради тежкия свод. – Вие, като всяка гражданка, вършите тъй, което правят всички. Ние, поетите, сме свикнали малко поиначе. Имате ли време?

– Да, – каза Мая, – разбира се.

– Тогава ще Ви прочета едно стихотворение. Стойте мирно и затворете очите си, да не ви безпокои околността. Стихотворението се казва „Човешки пръст“. То е мое лично изживяване. Слушате ли?

– Да, – каза Мая, – всяка дума.

– Добре тогава:

Човешки пръст

Ти ме хвана един ден,
още бях щастлив в живота.
Ти си кръгъл, удължен.
Горе имаш малка, гладка
и заострена площадка,
тя се движи, тя трепти,
но си неподвижен ти!

– Е! – попита Алоис след късо мълчание. Имаше сълзи в очите му. Гласът му трепереше.

– „Човешкият пръст“ ме трогна, – каза Мая, която беше малко смутена. Всъщност тя знаеше по-хубави песни.

– Как Ви се хареса? – попита Алоис и се усмихна печално. Той се чувствуваше възгордян от впечатлението, което произведе с това стихотворение.

– „Кръгъл, удължен“ – отговори Мая. – Сам ли го съчинихте?

– Аз питам за художествената форма, за формата на моето стихотворение.

– А! – каза Мая – така. Намирам, че е хубава.

– Нали? – извика Алоис. – Вие искате да кажете, че тая песен е най-хубавата, която сте чували досега, че лесно не се среща подобно нещо. Изкуството трябва да съдържа преди всичко новости – много от поетите не разбират това. И после – величие, нали?

– Да, – каза Мая, – разбира се...

– Вашата хубава вяра за моето значение, – нали това искахте да кажете – ме почти засрамява. Защото самотата е накит за художника. Прощавайте!

– Сбогом! – каза Мая.

Тя не знаеше какво собствено искаше малкият. „Но той сам си знае“, помисли си тя. Още не е дотам велик, но, може би, ще порастне.

Тя погледна след него. Той бързо се изкачваше по вейката. Малките му крачета едвам се разпознаваха. Сякаш се возеше на малки колелца.

След това Мая пак се обърна надолу към нивата, над която играеха пеперуди. Играта ѝ хареса много повече от произведението на Алоис Седмоточков.

РАЗБОЙНИЧЕСКАТА КРЕПОСТ

Ах, колко радостно започна този ден и с какъв страх и тръбваше да свърши той! Преди това Мая направи интересно запознанство. Това стана след обяда, близо до една голяма, стара бъчва с вода. Мая седеше върху миризливите бързови цветове, които се оглеждаха в тихата черна повърхност на бъчвата. Над нея червеношийката пееше така мило и радостно, че на Мая стана мъчно, задето не може да се сприятели с птиците. Лошото е, че те са много големи и изяждат всекиго.

Малката пчела се беше скрила в белия цвят на бъза и подслушваше. Тя примигваше. Слънчевата светлина изпращаше острието си стрели право в очите ѝ. Неочаквано някой изохка до нея и когато се обърна, видя най-чудното животно, което беше срещала досега. Тя си помисли първия миг, че то има най-малко хиляда крака на всяка страна. То беше три пъти по-дълго от нея, тясно и ниско, без криле.

– Божичко, – извика Мая стресната – колко ли бързо тичате!

Непознатият я погледна замислено.

– Съмнявам се – каза той. – Кой знае! Аз имам много крака, но, докато ги раздвижа, минава доста време. Понякога си мисля, че щеше да бъде по-добре, ако имах само два крака. Но, – божа работа. Коя сте Вие?

Мая му се представи.

Животното се поклони и си раздвижи краката.

– Аз съм Хиронимус, – каза той – от семейството на хилядоножките. Ний сме от стар род и предизвикваме навсякъде учудване. Няма животни, които да имат поне приблизително броя на нашите крака. Доколкото зная, Другите имат най-много осем крака.

– Вие сте много интересен, – каза малката Мая – и цветът Ви е някак особен. Имате ли семейство?

– Ах, не! Отде накъде? – каза хилядоножката. – Какво ще го правя? Ний се излюпваме от едно яйце и нищо повече. Ако хилядоножките не могат да стъпят сами на краката си – тогава кой?

– Тъй е! – каза Мая замислено. – Но не дружите ли с някого?

– Не, мила Мая. – Аз се храня и се съмнявам.

– Ах! В какво се съмнявате?

– Тъй съм си по рождение – отвърна непознатият. Аз трябва винаги да се съмнявам.

Мая го изгледа с големи, учудени очи. Тя не разбираше какво иска

да каже. От друга страна не желаше да се показва много любопитна.

– Аз се съмнявам, – каза след миг Хиронимус, – дали мястото, дето сте кацнали, е удобно. Не знаете ли какво има там на голямата върба?

– Не.

– Виждате ли, веднага се усъмних, че не знаете. Там е градът на стършелите.

Мая едва не падна от цветчето – така много се изплаши. Тя побледня като смърт и, разтреперана, попита де е градът.

– Виждате ли там, между храстите на върбата, онова старо гнездо на косери? То е така лошо наместено, че аз веднага се усъмних да е правено някога от косери. Когато едно такова гнездо не е отворено срещу слънцето, всяка редна птица се доста позамисля преди да влезе вътре. Сега то е заето от стършели и те са се закрепил там. То е най-голямата крепост на стършелите в страната. Но Вие трябваше да го знаете. Доколкото съм наблюдавала, тия разбойници не са приятели на пчелите.

Мая почти не слушаше. Тя различи сред зеленина кафявите стени на крепостта и дишането ѝ замря.

– Трябва да бягам, – извика тя, – колкото се може по-бързо.

В тоя миг зад нея се чу ясен, зъл смях, и малката Мая усети, че някой я хваща здраво за яката. Стори ѝ се, че вратът ѝ се пречупва. Никога в живота си тя няма да забрави тоя смях. Той звучеше като адски кикот, в който се примесваше и някакъв страхотен звън на броня.

Хиронимус побегна едновременно с всичките си крачка. Метна се през клончето и цопна в кацата с вода.

– Съмнявам се, че ще стане нещо хубаво, – извика той.

Но малката нещастна Мая не го чу. В първия миг тя едва можеше да се обърне – така здраво я бяха хванали. Тя видя една златнобронирана ръка, а след това, отгоре си – една чудовищна глава със страшни щипци. Тя си помисли, че това е някаква великанска оса. По-късно разбра: беше хваната от стършел. Черното, изпъстрено с жълто чудовище, беше почти четири пъти по-голямо от нея.

Тогава гласът и се отвори и тя записка високо за помощ.

– Остави се, глупачко! – каза стършелът с непоносима любезност и се смееше гневно на Мая. – Страхното де трае, докато мине.

– Пуснете ме, – крещеше Мая, – или ще Ви ужилия в сърцето.

– Право в сърцето ли? – засмя се разбойникът. – Това е доста смело, но има още време, моя миличка.

Мая потрепера в страшен гняв. Напъна всички сили и се обърна. Сега тя нададе висок, ясен, боен вик и насочи жилото си към гърдите на

стършела. Случи се чудо: жилото се изви, без да влезе в тях. То се плъзна по бронята на разбойника.

Очите на стършела блеснаха от бяс.

– Ако искам, мога още сега да ти хрусна главата, миличка, за да накажа твоето безсрамие, – каза той страшно, – и аз бих го сторил веднага, ако нашата царица не беше пожелала на яде жива, а не убита пчела. Всеки добър войник носи на царицата си тлъста хапка, като тебе.

И той хвъркна с Мая към крепостта на разбойниците.

– Не, това е вече прекалено, – си каза нещастната пчела – никой не би могъл да го изживее. – И тя изгуби съзнание.

Когато дълго след това се събуди, наоколо беше задушно и тъмно. Въздухът беше изпълнен с остра миризма, която пронизваше. Тя й се стори по-ужасна от всичко, което знаеше досега. Но Мая се опомни и силна скръб притисна сърцето й. Поиска да плаче, но не можеше.

– Още не съм изядена, – каза тя, като трепереше – но това може да стане всеки миг.

През стените на своя затвор тя долови гласове и видя, че слаба светлина прониква през една цепнатина. Стършелите не строят своите стени от восък, както пчелите, а от някаква суха материя, която изглежда като сива, къдрава хартия. През тясната ивица светлина, която проникваше в клетката, Мая бавно се огледа наоколо и изтръпна от ужас. В клетката й имаше мъртъвци. Точно до краката й лежеше на гърба си малък розов бръмбар, а отстрани видя кост от голям крак на бръмбар пречупен на две. Наоколо се пилееха криле и брони на избити пчели.

– Ах, това ме очаква и мен! – изохка Мая.

Тя не смееше да се помръдне. Притисна се в ъгъла на ужасната килия, като трепереше от страх и ужас дълго, дълго време.

Тогава, през стените, тя чу отново гласовете на стършелите, и изплашена, пропълзя до малката цепнатина и погледна навън.

Видя широка зала, пълна с големи стършели, а безброй пленници-светулки я обливаха със силна светлина. По средата, на един трон, седеше царицата. Явно беше, че стършелите имаха важен съвет. Мая чуваше всяка дума.

Ако тия животни не предизвикваха у нея такъв неизказан ужас, тя сигурно щеше да бъде възхитена от силата и красотата им. Сега тя за пръв път виждаше отблизо какви са разбойниците. С учудване и трепет гледаше великолепие то на златните брони. Те красяха цялото тяло с нежни, черни обръчи, които правеха впечатление, каквото прави на дете, което за пръв път вижда тигър.

Един пазач обикаляше стените на залата и караше светулките да светят. Той го вършеше тихо, за да не безпокои стършелите от съвета. Заплашваше с една дълга пръчка и изсъскваше:

– Свети или ще те изям!

Страшно нещо ставаше в крепостта на стършелите. Сега Мая чу царичката да казва:

– Значи, решено. Утре, преди да се съмне, войниците да се съберат. Градът на пчелите в дворцовия парк ще бъде нападнат. Кошерът ще бъде разграбен и, ако може, ще хванем много пленници. Който ми залови и доведе жива Елена V, царичката на пчелите, ще бъде провъзгласен за рицар. Дръжте се храбро и ми донесете богата плячка! А сега заседанието е закрито. Почивайте си!

След тия думи царичката стана и напусна със свитата си залата.

Малката Мая заплака почти с глас.

– Моят народ, – хълцаше тя – моето отечество! – Тя притисна устата си с ръка, за да не изкряска. Отчаянието ѝ беше безгранично.

– Ах, по-добре да бях умряла преди да чуя това! – охкаше тя. – Никой не ще извести моите близки. Те ще бъдат нападнати и убити, когато спят. О, мили Боже, стори чудо, помогни ми, помогни на мен и на моя народ в нашето нещастие!

В залата светулките бяха изгаснали и изядени. В града настъпваше тишина. За Мая никой не мислеше.

Дрезгава светлина слабо надзърна в нейната клетка. Стори ѝ се, че отвън звучи нощната песен на царичката. Мая не бе виждала нещо по-страшно от тоя крепостен затвор със страшните мъртвешки скелети в него.

БЯГСТВОТО

Но отчаянието на Мая скоро отстъпи мястото си на една решителна мисъл. Като че ли тя внезапно си спомни, че е пчела. – Аз стоя тук и плача, и окхам, – помисли си тя неочаквано, – сякаш нямам ум и сили. О, колко малко съм достойна за моя беден народ и царица! По-добре да умра, ако не се опитам поне да спася близките си.

И тя забрави дългото време на раздялата от своите и от родината си. Почувствува се тяхна близка, както преди. Голямата отговорност, която падаше върху нея, че знае плана на стършелите, ѝ вдъхна решителност и сила.

– Загинат ли моите, с мен трябва да стане същото, – помисли си тя. – Но преди това трябва да направя всичко за тяхното спасение.

– Да живее моята царица! – извика Мая.

– Мирно! – обади се някой грубо отвън.

У, какъв страшен глас! Навярно извика пазачът, който обикаляше стените.

Изглежда, че отдавна беше нощ.

Когато стъпките заглъхнаха навън, Мая веднага започна да разширява цепнатината, която водеше към залата. Крехката стена се ронеше леко, макар че тя употреби дълго време, докато направи достатъчен отвор. Най-после, тя смогна да се провре.

Мая направи това внимателно. Сърцето ѝ трепереше. Тя знаеше, че ако я открият, това ще ѝ струва живота. От страшното дъно на крепостта се чуваше някакво тихо хъркане.

В залата цареше дрезгава, синя светлина, която идеше откъм входа. Светлината на луната. Пчелата пристъпи предпазливо, като се притискаше в тъмната сянка до стените. Тясна, висока площадка водеше от залата към нощното небе. Мая въздъхна дълбоко. Далече в безкрайността тя видя една звезда на небето.

– Ах, свобода! – помисли си Мая.

Пътят се виждаше ясно. Тихо, стъпка по стъпка, тя пропъльзваше и приближаваше изхода.

– Хвъркна ли сега, – помисли си тя, – спасена съм. Сърцето ѝ биеше силно и лудо до пукване. Тогава, в сянката на вратата, облегнат на един стълб, тя видя пазача.

Вцепени се. Всичките ѝ надежди отлетяха. Не можеше да излезе.

Какво да прави сега?

– Най-хубаво би било да се върна, – помисли си тя. Изгледът на великана до вратата я спря. Като че ли той се беше унесъл в мисли далече в светлата нощ. Беше облегнал ръка на брадата си, а главата му беше наведена. Как бляскаше златната му броня в луната! В държанието му имаше нещо, което окуражи Мая. – Той е тъй печален, – помисли си тя, – колко е хубав! Колко благородно се държи и как гордо бляска неговото оръжие! Ден и нощ не го сменя от себе си, винаги готов да граби, да се бори и да мре...

Малката Мая съвсем забрави, че вижда пред себе си враг. Ах, колко често сърцето ѝ забравяше всички опасности пред радостта от красотата!

Блесна златен лъч от шлема на разбойника. Той раздвижи глава.

– Божичко! – прошепна малката Мая – Изгубена съм. Тогава пазачът се обади съвсем спокойно:

– Ела по-близо, миличка!

– Какво? – извика Мая. – Как? Вий ме видяхте?

– Да, дете, отдавна. Ти изрони дупка в стената и се промъкна, като вървеше все в сянка, дотук. След това ти ме видя и твоята смелост се изпари. Така ли е?

– Да, – каза Мая. – Имате право.

Тя трепереше с цялото си тяло от ужас. И така, пазачът я наблюдавал през цялото време. Сега тя си спомни, че са ѝ разказвали за острия усет на тези умни разбойници.

– Какво търсиш тук? – попита добродушно пазачът. На Мая се стори отново, че той изглежда печален.

Той сякаш мислеше за други работи и нейната постъпка съвсем не го засягаше.

– Исках да изляза, – отговори тя. – Но изгубих смелост, а и бях изумена от Вашата сила и хубост и от златния блясък на оръжието Ви. Сега аз ще се бия с Вас.

Пазачът се наведе малко учуден, погледна Мая и се усмихна. Усмивката му не беше лоша. Малката Мая изпита чувството, като че ли за пръв път вижда такава усмивка. Тя упражни някаква тайнствена сила над сърцето ѝ.

– Миличка, – каза той почти сърдито, – остави, няма да се бием! Вие сте силен народ, но ние сме по-силни. Още по-малко един стършел ще се бие само с една пчела. Ако искаш, ела по-добре да си поприказваме! Но за малко. Скоро ще трябва да събудя войниците си. Тогава ти ще

трябва да се върнеш в килията си.

Приятелският тон на стършела обезоръжи Мая по-лесно, отколкото биха сторили това гневът и омразата. Сякаш стана някакво чудо. Тя погледна своя враг с големи, печални очи и произнесе думи, които й нашепна сърцето:

– Аз чувах винаги само лошо за стършелите. Вие не сте лош. Не мога да повярвам, че сте лош.

Войникът погледна Мая спокойно.

– Навсякъде има лоши и добри същества – каза той сериозно. – А ние сме ваши врагове – не забравяйте това! И такива ще останем завинаги.

– Трябва ли един неприятел да бъде винаги лош? – попита Мая. – Когато малко по-преди гледахте в нощта, аз забравих, че сте ми враг. Стори ми се, че сте печален, а аз винаги съм мислила, че същества, които са печални, не могат да бъдат лоши.

И, докато пазачът мълчеше, Мая продължи по-смело:

– Вие сте могъщ. Ако искате, можете да ме вкарате отново в килията, за да умра. Но стига да пожелаете, можете и да ми подарите свободата.

Воинът се изправи. Неговата броня звънна, а ръката, която повдигна, блесна в лунната светлина, която бледнееше пред вратата. Не настъпваше ли утрото?

– Ти имаш право, – каза той, – аз имам тая сила. Тя ми е дадена от моя народ и царица. Но заповедта гласи, че никоя пчела, хваната веднаж, не трябва да напуска жива крепостта. Аз ще оправдая доверието на моя народ.

След миг мълчание, той добави, сякаш говореше на себе си:

– Аз узнах горчиво, какво страдание може да причини неверността. Когато Шнук ме напусна...

Малката Мая стоеше трогната. Тя не знаеше какво да отговори. Ах, тя сама изпитваше същото чувство: любов към своите и вярност към народа си. Сега тя разбра, че ще ѝ помогне само хитростта или силата: всеки изпълняваше дълга си и те двамата оставаха чужди и врагове. Но преди малко не спомена ли пазачът едно име? Тя познаваше Шнук. Не беше ли тя хубавото водно конче, което живееше на езерния бряг при водните рози? Тя трепереше от вълнение. Може би тук се криеше нейното спасение. Тя не знаеше още. Предпазливо попита:

– Коя е тая Шнук, ако смея да попитам?

– Ах, не се грижи за това, мила! – отговори пазачът. Тя е загубена

за мене и никога няма да я намеря.

– Аз познавам Шнук, – каза Мая и се мъчеше да бъде спокойна. – Тя е от семейството на водните кончета и, както изглежда, е най-хубавата между тях.

Пазачът сякаш забрави всичко наоколо и скочи бурно към нея.

– Как? – извика той. – Ти познаваш Шнук? Веднага ми кажи, де е тя!

– Не! – каза малката Мая спокойно и твърдо. Но в себе си ликуваше от радост.

– Ако не обадиш, ще ти откъсна веднага главата, – извика пазачът.

И той се приближи към нея.

– Тя и така ще бъде откъсната. Направи го! Но аз няма да издам милата Шнук, с която така много се сприятелихме! Вие какво искате, да я уловите ли?

Пазачът дишаше тежко. Навън започваше да се съмва. Мая видя, че неговото чело беше бледо, а очите му – пълни със страх и безпокойство.

– Божичко, – каза той уплашен, – време е да събудя войниците! Не, не, мъничка пчелице, аз не искам да сторя нищо лошо на Шнук! Обичам я повече от живота си. Кажи, де мога да я намеря?

– И аз обичам живота си, – каза малката Мая умно и гневно.

– Ако ми кажеш де е Шнук, – продължи пазачът, и Мая видя, че той едвам говореше, а тялото му трепереше – аз ще те освободя. Ти ще можеш да хвъркнеш накъдето пожелаеш.

– Ще удържиш ли на думата си?

– Давам ти моята честна дума на разбойник, – каза гордо пазачът.

Малката Мая едва можеше да говори. Не закъсняваше ли тя с това, ако иска навреме да съобщи на своите за предстоящото нападение? Но сърцето ѝ ликуваше.

– Добре, – каза тя. – Аз Ви вярвам. Сега чуйте! Знаете ли старите липи при замъка? Зад тях се разстила голямо цветно поле. Накрая има езеро. На южния бряг дето се влива потокът, стоят на слънце бели езерни рози. Там, в тръстиката, живее Шнук. Всеки обяд, когато слънцето е всред небето, ще я намерите там.

Воинът притисна ръце о бледото си чело. Изглеждаше, че тежко се бори със себе си.

– Имаш право, – каза той и застана, че не можеше се да определи, радва ли се или скърби. – Тя ми разказваше, че иска да иде при белите плуващи цветя. Това ще са цветята, за които тя говори. Хвъркни сега! Благодаря ти.

И той наистина се отдръпна от входа. Навън денят се събуждаше.

– Разбойникът удържа думата си, – каза той.

Стършелът не знаеше какво бе чула снощи в крепостта малката Мая и си мислеше: Какво значение има една пчела – малко ли са други?

– Сбогом! – извика Мая и полетя, като се задъхваше от бързина.

Дори и не поблагодари. Тя наистина нямаше време за това.

ЗАВРЪЩАНЕ В РОДИНАТА

Малката Мая напрягаше всичките си сили и воля. Тя летеше като куршум из цевта на ловджийска пушка. Светкавично бързо, направо, през синкавия утринен въздух, към гората. Пчелите хвърчат по-бързо от почти всички други насекоми. Но там, в гората, тя беше уверена, че можеше да се укрие, ако стършелът се разкае за постъпката си и я последва.

По увехналите листа върху земята падаха тъжни капки от дърветата. Беше така студено, че крилето на пчелата едва не замръзнаха. Нежен воал забулваше всичко наоколо. Даже и утринна заря не се виждаше. При това беше тихо, сякаш слънцето бе забравило земята, и всички същества спяха в смъртен сън. Мая полетя високо във въздуха. Само едно беше важно за нея: най-бързо да намери кошера на своите – на народа си – своето застрашено отечество. Тя трябваше да ги извести, да се приготвят срещу нападението, което тъкмяха тая сутрин страшните разбойници. О, пчелният народ е силен и способен да подхване борбата с неприятеля, ако той може да се въоръжи и приготви за отбрана! Но не и когато е сънен и ненадейно нападнат. Ако царицата и войниците още спят, ще започне страшно клане, много пленници ще паднат и успехът на стършелите е осигурен. Само при мисълта за силата и величието на пчелите, за тяхната готовност да умрат и предаността им към царицата, свещен гняв обхвана малката пчела към неприятеля. В същото време блажено чувство да се пожертвува и храброст, която идеше от нейната вдъхновена любов, я движеха. Не й беше лесно да намери пътя си в тая местност, дето отдавна вече не беше идвала.

Струваше й се, че никога не е била така високо из въздуха, както сега. Студът я измъчваше, а долу тя едва различаваше отделните предмети. – По какво да позная пътя? – мислеше си тя. – Няма никакъв белег. Ще сполуча ли да помогна на близките си?

– Ах, тоя случай беше най-хубавият да се поправи всичко – въздъхна Мая със страх. – Какво да правя сега? Внезапно някакви тайни сили я поведоха по една посока. – Какво става пък сега? Що ме тласка и привлича? – помисли си тя. – Не ме ли води мъката по моята родина? – Тя се остави на чувството и бързо полетя. Извика от радост. Там далече блеснаха в изгрева като сиви куполи стволите на големите липи в дворцовия парк. Сега тя позна пътя и изведнъж се спусна чак до земята.

По полето тя видя светлите блясъци на утринната мъгла и помисли за цветните елфи. Те са намерили там утешени и блажени, своята ранна смърт.

Това изпълни сърцето ѝ отново с надежда. Страхът ѝ изчезна. Нека нейните близки да я изгонят заради бягството, нека царицата я накаже, само народът ѝ да се спаси от нещастieto, което го заплашва.

До дългите каменни стени вече блещукаше синята елха, която пазеше пчелите от западния вятър, и светеха познатите изходи – червените, сините и зелените порти на нейното отечество. Сърцето ѝ заби така лудо, че ѝ се стори като че ли се задъхва. Но тя издържа и се спусна право към входа на червената врата, която водеше при пчелите и царицата.

Когато Мая кацна на дъсчицата пред вратата, двамата пазачи ѝ препречиха пътя и веднага я хванаха. От вълнение Мая не можа даже да проговори. Пазачите се приготвиха да я убият. На пчелите, под страх от смъртно наказание, е забранено да влизат в чужд град, без позволение от царицата.

– Назад! – извика един от пазачите и я тласна грубо пред себе си. – Да не си полудяла? Ако не се махнеш веднага, свършено е с тебе.

И, като се обърна към другия пазач, добави:

– Случвало ли ти се е някога такова нещо, при това на разсъмване?

Тогава Мая изрече условната дума на своя народ, по която пчелите разпознават близките си. И пазачите я пуснаха веднага.

– Как така? – извикаха те. – Ти си от нашите, а ние не те познаваме?

– Пуснете ме при царицата, – изстена малката Мая. – Веднага, бързо, че голямо нещастие иде!

Пазачите се противяха още. Те не бяха разбрали какво става.

– Царицата не може да бъде събудена преди изгрев слънце, – каза един от тях.

Мая изписка високо и мъчително. Никога двамата пазачи не бяха чували пчела да крещи така.

– Тогава царицата може да не се събуди никога! Смъртта върви по стъпките ми.

И тя, гневно и диво, добави:

– Вие трябва да ме заведете при царицата!

Двамата пазачи, съвършено изплашени и дълбоко развълнувани, я послушаха.

Сега всички забързаха през задушните познати улици и входове, които Мая виждаше пак. И, докато възбуждението и бързането подкосяваха силите ѝ, сърцето ѝ премаляваше от болка.

– Аз съм пак в къщи! – заекна тя с побледнели устни. В приемната зала на царицата тя изгуби съзнание.

Един от пазачите я подкрепи, а другият избърза с необикновената новина в спалнята на царицата. Двамата вече разбраха, че се е случило нещо извънредно. Пратеникът изтича бързо, колкото можеше.

Първите работнички на осък бяха вече станали. Тук-таме главички любопитно надзъртаха през входовете. Новината за необикновеното посещение бързо се разпространи.

Двама офицери излязоха от стаята на царицата. Мая ги позна веднага. Мълчаливи и сериозни, те се изправиха до вратата. Царицата ей-сега щеше да се яви.

Тя дойде без свитата си. Само две слугини и нейните пазители я придружаваха. Когато видя Мая, царицата избърза към нея. Нейната строгост и въздържаност се пречупиха пред лошото състояние и голямото вълнение на малката пчела.

– Важна новина ли ми носиш? – запита тя спокойно.

– Коя си ти?

Мая не можеше веднага да говори. Най-сетне с мъка произнесе:

– Стършелите!

Царицата побледня, но се показва твърда. Това успокои малко Мая.

– Всемогъща царице, – извика тя, – прости, че не спазвам задълженията, които изискват твоето величие и сан! По-късно ще ти кажа какво съм сторила и за какво се разкайвам от сърце. Тая нощ, като по чудо, се избавих от пленничество при стършелите. Последното, което чух от тях, е решението им, днес, в утринния здрач, да нападнат и разграбят царството ни.

Не може да се опише ужасът, който произведоха у всички присъстващи тия думи на малката Мая. Двете прислужнички на царицата почнаха високо да ридаят, а офицерите при вратата, бледи от ужас, едва се съдържаха да не полетят и вдигнат тревога. Придружителят каза: „Боже Господи!“ – и се завъртя около себе си, сякаш искаше да се огледа едновременно на всички страни.

Беше наистина чудно, с какво спокойствие и сила царицата изслуша страшната новина. Тя се поизтегли напред и стоежът ѝ доби нещо, което изплаши всички, а същевременно им вдъхна голямо доверие. Малката Мая трепереше от вълнение. Тя не вярваше, че някога ще види нещо по-значително от всичко, което ставаше сега.

Царицата кимна на офицерите отстрани и ясно и високо им каза нещо. Мая чу следните думи:

– Давам ви минута срок, да изпълните заповедта ми. Ако закъснее-те, ще отговаряте с главите си.

Но двамата офицери нямаха нужда да бъдат възпламенени. Те лудо се спуснаха. Да ти е драго да ги гледаш!

– О, моя повелителко! – каза малката Мая. Тогава царицата се приведе над нея и малката Мая видя за миг лицето на своята царица, мило и изпълнено с любов.

– Хвала ти! – каза тя на Мая. – Ти спаси всички ни. Каквото и да си сторила преди – сега хиляди пъти го изкупваш с добро. Но иди си почини, сърчице мое, изглеждаш измъчена, а ръцете ти треперят!

– Аз искам да умра за тебе! – извика Мая. Царицата отвърна:

– Не се грижи вече за нас! Всред хилядите, които живеят в града, няма нито един, който не би дал живота си за доброто на другите. Ти можеш спокойно да си легнеш.

Тя се наведе и целуна Мая по челото. След това даде знак на свита-та си и ѝ заповяда да се грижи за спокойствието на малката пчела.

Безволна и щастлива, Мая се остави да я отведат. Тя мислеше, че животът не може да ѝ даде вече нищо по-хубаво. Като в сън, тя чу някъ-де отдалеко високият знак за тревога. Видя да се притискат около врата-ря на двореца сановници. По-късно долови някакъв глух тънтеж, който се носеше далече нататък, и целият кошер затрепера.

– Войниците! Нашите войници! – пошепнаха слугините до нея.

Последното, което позвънтя в тишината на малката стая, дете слу-гините я бяха отвели да спи, бяха маршовите стъпки на войските, които минаваха края вратата. Чу се ясна команда, която прозвуча радостно и уверено, и в съня си Мая долови, като че ли отдалече, старата войнишка песен на пчелите:

Слънце златно, слънце ти,
грей над техний път,
та, сплотени здраво те,
смело да вървят!

СРАЖЕНИЕТО

В царството на пчелите владееше страшно вълнение. Дори и в деня на революцията безпокойствието не е било тъй голямо. Кошерът шумеше. Нямаше пчела, която да не бе обзета от свещен гняв и горещо желание да даде с всички сили отпор на стария смъртен враг. Но в кошера не настъпи нито смут, нито безредица. Полковете се събираха бързо. Всеки знаеше длъжността си и намираше начин да бъде полезен.

Ето че часът беше настъпил. При зова на царицата доброволците пристъпиха напред. Те трябваше първи да поемат защитата на входа. Навреме пристигнаха и разузнавачите. Те съобщиха, че стършелите приближават. Със спокойна сериозност, бледи от гордост, първите войници заеха входа в три ключени редици. Всички мълчаха. Настана мъртва тишина. От дъното се чуваха само тихите заповеди на офицерите, които образуваха резервите. Сякаш целият кошер спеше. А до вратата, тихо и трескаво, работеха няколко десетки работнички. Те бяха получили заповед да стесняват входа с восък. В няколко минути, като по чудо, бяха издигнати две дебели, восъчни стени, които и най-здравите стършели не биха могли да разрушат за късо време. Отворът за излизане беше намалял наполовина.

Царицата стоеше точно в средата, отдето най-добре можеше да се наблюдава борбата. Нейните пазители бързо прелитаха в разни посоки. Ето го и третия разузнавач! Той беше много изморен. Падна съвсем ниско пред краката на царицата и развълнувано извика:

– Аз съм последният от разузнавачите – другите са мъртви.

– Къде са стършелите? – запита царицата.

– При липите, – извика той и заекна в смъртен страх. – Чуй, чуй! Въздухът шуми от крилето на великаните.

Но всъщност не се чуваше нищо. Пратеникът беше само изплашен. Той мислеше, че го преследват още.

– Колко са те? – попита строго царицата. – Говори по-тихо!

– Преброих четиридесет, – пошепна разузнавачът. Царицата се ужаси от силата на неприятеля. Все с висок глас и увереност каза:

– Никой от тях не ще види вече родината си.

Думите на царицата подеждоуваха на войниците и офицерите като някакво страшно предсказание за нещастieto на неприятеля. Това подсили тяхната храброст.

Но, когато навън, из тихия утринен въздух, се разнесе отначало тихо, а след туй все по-ясно и по-ясно, остро и неприятно бръмчене, входът беше вече задръстен и всички съвсем ясно доловиха ужасния глас на тия най-страшни разбойници и убийци сред насекомите: лицата на малките смели пчели побледняха, сякаш мъртъв лъч освети техните гъсти редици. Те се погледнаха една друга в очите и видяха пред себе си смъртта. Първите от тях вече знаеха, че само след миг ще паднат убити в името на родината и за нейна чест.

Тогава гръмна, спокоен и ясен, гласът на царицата:

– Един след друг разбойниците да навлезат! Тогава първите наши редици да се нахвърлят срещу тях, а задните да задръстят входа. Така ние ще разкъсаме силите на неприятеля. Бъдете нащрек, вие, първите! От вашата сила и смелост зависи съдбата на държавата. Но не се плашете! В тъмнината врагът не ще забележи засадата и, докато навлиза спокойно...

Но тя не можа да се доизкаже. На вратата се появи първият разбойник. Неговите пипала душеха и внимателно напипваха. Щипците му се отваряха и затваряха. Беше тъй страшно, че някому можеше да се смрази кръвта. Сетне голямото пъстро тяло се провря със своите силни криле. Бронята блесна отвън. Сред пчелите се забележа трепет и вълнение. Но не се чу никакъв звук.

Стършелът се извърна. Отвън се чу гласът му:

– Кошерът спи! Но входът е наполовина зазидан и няма пазачи. Не зная дали това е добър или лош знак!

– Добре! – обади се друг глас. – Напред!

Сега два големи стършела тихо се промъкнаха в кошера. Тяхната пъстра броня блестеше. След тях влязоха и други. Бяха осем разбойници, а заповедта на царицата не се чуваше вече. Не беше ли тя вцепенена от ужас, а гласът ѝ пресекнал? Разбойниците можеха вече да видят, че отляво и отдясно, в сянката, стояха един до друг наредени войници, плътно притиснати и готови да умрат...

Но ето – чу се ясен глас:

– В името на вечното право и на царицата, защитете Царството!

Страшен шум изпълни въздуха. Никога такъв войнствен кръсък не бе вълнувал града. Сякаш кошерът трябваше да бъде съборен от тоя див рев. И пчелите се нахвърлиха, на тъмни съскащи тълпи, върху отделните стършели.

Един млад офицер дори и не дочака края на заповедта. Той искаше да се нахвърли пръв и пръв да намери смъртта си. Той беше вече готов,

като трепереше от желание за борба, и, когато чу първите думи на заповедта, той се нахвърли върху челния разбойник и нежното му тънко и опасно жило се заби във врата на неприятеля между главата и гръдния пръстен. Стършелът се сгърчи, нададе бесен вик и застана пред младия офицер като някакво жълто-черно, бляскаво кълбо. Той беше пронизан в сърцето. В последното си дихание офицерът видя себе си и смъртния си враг, затрупани от орляк пчели. Неговата храбра войнишка смърт събуди във всички дивата наслада от смъртта. Нападението на пчелите постави в страшно положение неприятеля.

Но стършелите са стар и кален в борбата разбойнически народ. Убийствата и грабежите отдавна са станали за тях страшен занаят. Първото нападение на пчелите действително ги беше объркало малко, но то не им причини големи беди, както изглеждаше отначало. Жилата на пчелите не можеха да пробиват броните на великаните, а силата и големината на стършелите им даваше голяма преднина. Техният пронизващ боен вик, от който се ужасяваха всички същества, които го чуеха, надвишаваше крясъка на пчелите. Тоя вик на стършелите плаши дори и хората и за тях е по-добре за избягат, отколкото да влезат невъоръжени в борба.

Стършелите, които бяха влезли в кошера и попаднали под ударите на пчелите, бързо разбраха, че преди всичко те не би трябвало да задръстват входа отвън. Те се бяха впуснали в люта борба към тъмните улици и проходи на пчелния град. Едва се отвори малко място пред входа, задните войнишки редове се нахвърлиха, за да го защитят. Царицата беше заповядала така. Битката, която впоследствие се беше развила, беше силна и страшна. Щом някой стършел се изморяваше от борбата при входа, пчелите, които изтощаваха също доста сили, пускаха разбойника да влезе. По такъв начин в кошера успяваше да се промъкне само един стършел. Подадеше ли се друг, към видимо незащитената врата се нахвърляше гъст рояк други войници. А неприятелят, който бе влезъл в кошера, след като е загубил всичките си сили в борбата пред входа, изведнъж попадеше на блестящите редици нови войници-пчели. Той падаше мъртъв още при първото им нападение.

В бойните викове отдавна се смесваха смъртният крясък на умиращите, плачът на ранените и едно диво, мъчително стенание от смъртен страх и болка. Жестоките жила на стършелите вилнееха сред пчелите. Групите, които се биеха из кошера, оставяха след себе си същински път от мъртъвци. Стършелите вече разбраха, че връщане няма и че дневна светлина не ще огрее вече никого от тях. Те започнаха да се бият

страшно и отчаяно. И падаха бавно един след друг. Само едно нещо помагаше на пчелите: стършелите не изтощаваха бързо силите си, но изчерпваха отровата на своето жило, тъй че ударите им не бяха смъртоносни. Ранените пчели виждаха това и то им даваше сили и вяра в победата им.

В кошера започваше вече да настъпва мълчание. Напразно викаха стършелите отвън. Техните другари в кошера не им се обаждаха.

– Навярно всички са мъртви, – каза водителката на стършелите с люта болка и оттегли войниците си от вратата.

Войската ѝ беше останала наполовина.

– Тук има някакво предателство, – обади се водителката отново, – пчелите ни посрещнаха подготвени.

Те се бяха насъбрали при синята елха. Бавно се разсъмваше. Зората позлатяваше вече върховете на липите. Чуваха се ясно гласовете на птиците. Падаше роса. Бледи и треперейки от гняв, войниците заобиколиха своята водачка. Тя се колебаеше вътрешно, да послуша ли своята разбойническа хитрост или своята мъдрост. Не, тя схващаше, че не може да се направи вече нищо! Нейната войска беше в опасност и можеше на бъде унищожена изцяло. Тя трепереше от оскърбено честолюбие. Най-после реши да изпрати при пчелите войник, който да изиска пленените стършели.

Тя избра най-умния от познатите си офицери, когото повика по име.

Тежко мълчание беше отговорът. Той беше между пленените. Тогава, бързо и уплашено, тя избра друг. Внезапно я обхвана смъртен страх за тия, които не са се завърнали вече. Шумът от пчелния град долетя ясно до нея.

– Побързай! – извика тя и подаде на пратеника за мир бял ясминов лист. – Скоро могат да дойдат и хората, тогава ний сме загубени. Кажи им, че ще се оттеглим и завинаги ще оставим на мир кошера им, ако пуснат другарите ни!

Пратеникът полетя. Размаха пред вратата на кошера своя бял лист и кацна на дъсчицата.

Царицата на пчелите бе уведомена веднага, че е дошъл посредник да преговаря. Тя изпрати своя адютант. Когато ѝ предадоха искането на стършелите, тя нареди да му отговорят:

– Ние, пчелите, ще ви дадем мъртвите, ако искате да си ги вземете. Пленници няма. Всички стършели, които влязоха в кошера, са мъртви. На обещанието ви, че няма да ни нападате вече, не вярваме. Ако искате,

можете да дойдете пак, но никога няма да ви сполети нещо по-добро от сега. Пожелаете ли да продължите войната, ще ни намерите всички, до последния войник, готови.

Когато предадоха на водачката на стършелите това, тя побледня и сви пестници в тежка вътрешна борба. С удоволствие тя би изпълнила желанието на своите войници, които викаха за мъст. Но нейният разум надделя.

– Ние ще дойдем отново, – изръмжа тя. – Как можа да ни се случи такова нещо? Не сме ли ние по-силни от пчелите? Всеки поход ме е ощастливявал с нова слава. Как ще се върна при нашата царица след това унижение?

И треперейки от гняв, повтори:

– На какво се дължи това поражение?

– Предателство! Някакво предателство се крие зад него!

Един стар стършел, който минаваше за приятел на царицата, отговори:

– Ние сме, наистина, по-силни, но пчелният народ е сплотен и верен. Това е сила, срещу която никой не може да излезе. Всред тоя народ няма предатели и всеки от тях служи преди всичко на него.

Водачката почти не чу тези думи.

– Ще дойде и моят ден, – скърцаше тя. – Какво ме интересува мъдростта на тия малки насекоми! Аз съм разбойник и искам да умра като такъв. Но безумие е да се бием повече тъй. Какво от туй, че бихме разрушили целия пчелен град, щом никой от нас не ще остане жив? И, като се обърна към пратеника, извика:

– Поискай мъртвите! Ние ще се оттеглим.

Глухо мълчание беше отговорът. Пратеникът отлетя. Междувременно царицата на пчелите, щом чу за това решение на неприятеля, каза:

– Ние трябва да се пазим от някое ново коварство, макар и да не вярвам, че стършелите имат още желание да се бият.

Тя заповяда на две нови групи войници да пазят входа, а работниците на восък и носачките да изхвърлят мъртвите извън града.

И така стана. Разбойническите трупове бяха измъкнати изпод планини от мъртъвци към изхода и изхвърлени навън. А стършелите стояха неподвижни сред мрачното мълчание на елхите и гледаха как телата на убитите им другари едно след друго падаха на земята. Това беше картина на безгранична скръб.

Двайсет и един стършели намериха славна смърт тук. В ръцете на

неприятеля не бе паднала нито капчица мед, нито някакъв пленник. Стършелите прибраха своите мъртви и отлетяха. Сражението беше свършено. Пчелният народ победи.

Но колко жертви дадоха за тая победа! Улиците и входовете, тъмните пътечки и килийките със зародиши и мед, бяха изпълнени с мъртъвци. През тази хубава лятна утрин, която беше сякаш разцъфнала всред блясъка на слънцето и цветята, в кошера трябваше да се прибират мъртвите, да се превържат ранените и се облекчи положението им. Колко печално беше всичко това!

Но пладнята още не беше настъпила, когато кошерът започна предишния си живот.

Пчелите не отпразнуваха своята победа, нито пък се отдадоха на дълга скръб за своите мъртви. Те наистина страдаха, но гордостта не им позволяваше да покажат наяве своята скръб. Напротив, те поеа задължението да работят неуморно, както преди войната им срещу стършелите. Колко е чуден пчелният народ!

ПРИЯТЕЛКА НА ЦАРИЦАТА

Малката Мая се събуди от своята кратка дрямка, когато шумът от борбата беше утихнал. Тя скочи веднага и поиска да излезе. Трябваше да участва в защитата на града. Но скоро разбра, че силите я бяха напуснали. Тя не можеше да помогне с нищо.

Видя войници да се бият наблизу. Млад и силен стършел – ней ѝ се стори, че беше офицер – той се защищаваше срещу голям брой пчели. Тя с ужас видя как пчелите падаха мъртви една след друга. Но и великаният беше затруднен. По ръцете, краката и щипците му висяха войници, които по-скоро биха умрели, отколкото да го пуснат жив. В цепнатините на гръдната му броня се забиваха вече първите удари на пчелите. Той губеше сили. И най-сетне, мълчаливо, като се бореше с последни сили, той падна на земята. Смъртта на разбойника почти беше настъпила. Той не се помоли за милост, нито пък проклятие се беше отронило от устните му.

Едва го повалиха и пчелите се нахвърлиха към входа, за да започнат отново борбата. А Мая пропъгълзя бавно до падналия враг. Той лежеше безмълвен в здрача и още дишаше. Мая преброи около двадесетина рани по него, но повечето от тях бяха леки. Златната му броня не беше повредена. Мая избърза навън и се върна с мед и вода. Тя искаше да достави последна радост на умирация. Той поклати глава и отказа с ръка.

– Ако ми трябва нещо, ще си го взема сам, – каза той гордо. – Милост не искам.

– О, – каза Мая, – аз помислих само, че сте жаден! Тогава младият офицер се усмихна на малката пчелица и проговори сериозно и почти без скръб:

– Аз трябва да умра!

Пчелата не можа да отговори. В тоя миг, сякаш за пръв път, тя разбра какво значи това – трябва да умра. Сега, когато друг трябваше да умре, смъртта ѝ се стори по-близка от преди, когато я очакваше в мрежата на паяка.

– Да можех да Ви помогна с нещо! – каза тя и заплака.

Раненият мълчеше. Той я погледна още веднъж, въздъхна дълбоко и вече не мръдна.

След половин час, ведно с убитите му другари, и той бе изхвърлен

навън. Но малката Мая никога не забрави поуката от нейния разговор с него. Тя сега вече знаеше, че нейният враг е същество като нея, че той обича живота си, както и тя обичаше своя, и че тежката смърт трябва да се посреща без чужда помощ. Но тя искаше да научи – мислеше за цветния елф, който ѝ беше разказал за своето възвръщане през всяко ново разцъфтяване на природата – дали и други, намерили своята смърт същества, се връщат отново в живота.

– Искам да вярвам, че е тъй, – каза тя тихо.

Тогава пратеникът дойде и я повика при царицата. И когато тя влезе в приемния салон, там беше насъбрана цялата свита на царицата. Краката ѝ трепереха. Тя едва посмя да вдигне очи към царицата и нейните сановници. Всред офицерите от нейния щаб не се виждаха някои от най-храбрите. Залата имаше тържествен и необикновено празничен вид. По челата на всички гореше блясъкът на въодушевление. Сякаш съзнанието за победата и новата слава бяха обляли всичко в светлина.

Тогава царицата стана, пристъпи към Мая и я прегърна.

Малката пчелица не очакваше това. Тя заплака от радост. Всред присъстващите личеше вълнение. Нямаше пчела, която да не споделяше щастието на Мая и да не ѝ беше сърдечно благодарна за нейната смелост и подвиг.

Сега тя трябваше да разказва. Всеки искаше да научи как тя е узнала плана на стършелите и как се спасила от ужасното пленничество, от което никоя пчела не е могла да избегне.

И тя разказа отначало докрай, всичко по-значително, което изживя и научи. За Шнук с блестящите криле, за бръмбара, за паяка Текла, за Пукла и за неочакваната помощ на Курт. А когато заговори за елфите и за хората, в залата настана дълбока тишина. През стените можеше да се чуе как отгатък работничките месеха восъка.

– Ах, – пошепна царицата, – кой би помислил, че елфите са толкова мили!

Тя се усмихна с болка и копнеж, както се смеят хората, които жадуват за красотата.

И всички сановници се усмихнаха като нея.

– А как беше песента на елфа? – попита царицата високо. – Кажни я още веднъж! Тя трябва наистина да се запомни.

Малката пчелица повтори песента на елфа:

Моята душа е туй дихание,

що от всяка хубост се опива
и от божий образ се разлива,
и от всяко негово създание.

В залата беше тихо. Само от дъното се чуваше някакъв сподавен плач. Навярно там някой скърбеше за убит приятел.

След това Мая продължи разказа си. И когато заговори за стършелите, очите на всички станаха големи, неподвижни и тъмни. Всеки се поставяше в положението на Мая и с тих трепет и дълбоки въздишки издаваха вълнението си.

– Страшно, – каза царицата, – ужасно!...

И сановниците тихо измърмориха нещо подобно.

– И така, най-после аз се завърнах в къщи, – завърши Мая, – и моля хиляди пъти за извинение.

Разбира се, никой не я упрекна за бягството, а царицата добродушно ѝ се каза:

– Ти не забрави родината си и своя народ. Ние искаме да ти се отплатим затова. Занапред ти ще стоиш до мене и ще ми помагаш във водене на държавните работи. Аз вярвам, че по този начин твоят опит във всичко, което си преживяла, най-добре ще бъде използван за благо на държавата.

Това решение на царицата се посрещна с ликуване. И то се изпълни.

Така завършва историята за приключенията на пчелата Мая. По-късно се чу, че под влиянието ѝ пчелният град стана красив и богат, а самата тя се радваше на голяма почит и беше много обичана от народа. Мая, в тихи вечери, не забравяше да се отбива в стаичката, дето беше живяла по-рано. Касандра ядеше мед и старееше. Тя често разказваше на младите пчели, които я слушаха с радост, чудните приключения на пчеличката Мая.

КРАЙ

© 1912 Валдемар Бонзелс
© 1992 Владимир Полянов, превод от немски

Waldemar Bonsels
Die Biene Maja und ihre Abenteuer, 1912

Сканиране, разпознаване и редакция: Диана, 2007

Публикация:

Валдемар Бонзелс
Приключенията на пчеличката Мая
Превод [от немски] Владимир Полянов
Редактор Росица Спасова
Художник Костадин Костадинов
Худ. редактор Константин Иванов
Техн. редактор Катя Петрова
ISBN 954-435-011-X
София, 1992
ДФ Издателство „Спектър“
3 издание, 116 стр.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2720>]